DIRVA

THE FIELD

Nr. 31
Rugpj.-August 5, 1954
Cleveland, Ohio

Suesas keičia šeimininką

Anglija ir Egiptas pagaliau pasirašė sutartį, kad Suezo kanalo apsauga perleidžiama Egiptui.

Suezo kanalo byla pastaruosius kelius metus tempė santykius tarp Anglijos ir beveik visų arabų kraštų. Anglija ten jau buvo pasidariusi nepageidaujama viešnia. Ir Winstono Churchillio vyriausybei nieko kito neliko, kaip tik pasirašyti iš kanalo pasitraukimo sutartį.

Anglai, pasitraukdami iš kanalo, dar išsiderėjo ten dar 7 metus laikyti savo technikus, grįžti su karine jėga jei kas užpultų Turkiją ar arabų lygos kurią valstybę. Bet tie susitarimai daugiau yra tik anglus raminantieji vaistai.

Suezo kanalas yra virš 100 mylių ilgio kastinis vandens kelias, jungiąs Vidužemio jūrą su Raudonaja jūra. Kanalo gylis siekia iki 40 pėdų. Plotis iki 368 pėdų. Kanalą laivai gali pravažiuoti per 15-20 valandų. Jo iškasimas jūros kelią laivams, plaukiantiems iš Pietų į Rytų Azijos kraštus, sutrumpino beveik iki 5000 mylių.

Kanalas buvo pradėtas kasti 1859 m. vadovaujant austrui Negrelli. Baigtas kasti po 10 metų — 1869 m. Kasimas buvo dramatiškas ir kaštavo virš 640 mil. frankų. Anglai Suezo kanalą valdė nuo 1882 metų. Pastaruoju metu ten laikė apie 83,000 savo kariuomenės. Bazės įrengimas kaštavęs $1,200,000,000.

Suezo kanalo perleidimo sutartis buvo gyvai diskutuojama Anglijos parlamento rūmuose. Tiesa, prieš sutarties tvirtinimą pasisakė tik 26 balsai. Už sutarties pasirašymą 257 balsai, bet pusė visų atstovų susilaikė.

Suezo atidavimas Egiptui yra dar vienos stiprios plytos ištraukimas iš Didž. Britanijos Imperijos pastato. Kanalas egiptiečiams atiduodamas su skausmu, anglų laikraščiuose daug pesimizmo. Bet prisikėlęs arabų kraštų nacionalizmas liepia išsikraustyti svetimiesiams.

Komunistai, užgrobę Lietuvą, daug lietuvių ištrėmė į tolimą šiaurę. Jų tarpe ir Lietuvos Nepriklausomybės aktą pasirašiusiuosius: K. Bizauską, P. Dovydaitį, P. Klimą, V. Mironą, D. Malinauską ir A. Stulginską.

Nesenai iš grįžusių karo belaisvių sužinojome apie kankinio mirtim kalėjime mirusį Vl. Mironą. Kiek anksčiau buvom gavę žinių, kad kankinio mirtim yra miręs D. Malinauskas. Dabar šit mus patikslina tikra žinia, kad D. Malinauskas miręs Sibire, Altajaus miškuose, 1949 m. Jo žmona, drauge į Sibirą ištremta, mirė 1950 metais. Palaidota miškuose, greta vyro.

Vargu ar iš čia paminėtųjų Lietuvos valstybės vyrų, kuris nors tebėra gyvas. Greičiausia, visus priglaudė tremtinių žemė. Tik nežinom nei kada nei kur.

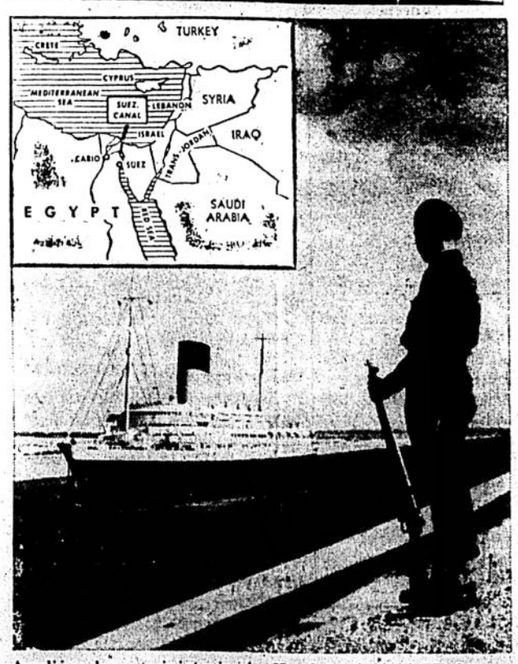

Anglijos karo ministeris A. Head (kairėj) ir Egipto ministeris pirmininkas G. A. Nasser pasirašo Suezo kanalo perleidimo sutartį. Sutartis buvo pasirašyta Kaire. Suezo kanalą perleidus Egiptui, Anglijos karinė viduržemio jėga telkiama į Kipro salą. Be to anglai Viduržemio jūrą kontroliuoja iš Gibraltaro ir Maltos salos.

Pirmos reakcijos

į LTS pareiškimą

Vliko Pirmininkas į Lietuvių Tautinio Sąjūdžio pareiškimą, kuriame pažadėta nebebalsuoti ateityje už dabartinius Vliko ir VT vadus (žr. "Dirvos" 30 nr., 3 psl.), atsiliepė, kad iš esmės prieš LTS pasisakymą nieko neturįs pasakyti, kadangi Vliko Pirmininko kepurė esanti sunki ir jis nesąs suinteresuotas būtinai ją nešioti, tačiau pasisakyme esą daug **"ne faktų"**. Iš tokių "ne faktų" prel. Krupavičius nurodė tik du:

1. "Ne faktas" esąs, kad jis priešingas naujų grupių įsileidimui į Vliką,

2. "Ne faktas" esąs, kad jis iš principo nepripažįstąs opozicijos: "Drauge" paskelbtame pasikalbėjime įsibrovusi korektūros klaida ir iš to esančios padarytos klaidingos išvados.

Bet "Lietuvių Dienų" 1954 m. vasario mėn. numeryje, 5 pusl., yra juodu ant balto išspausdintas toks prel. Krupavičiaus pareiškimas: **"Mano išmanymu naujų jėgų įtraukimas į VLIKĄ nereikalingas. Visa, kas buvo reikalinga, buvo įtraukta Lietuvoj.** Pagaliau dabar ir neaktualu, nes negirdėti, kad kas balstųsi į VLIKo duris".

New Yorke prel. Krupavičius sakė, kad viena grupė jau bent du, jei ne daugiau, pareiškimus esanti padavusi dėl įstojimo į Vliką. Tačiau Vliko Pirmininkas tiems pareiškimams nedavė jokios eigos, netgi neperduodamas jų ten, kur dėl jų gali būti daromas sprendimas. Vliko Pirmininkas netgi nekreipia dėmesio į tai, kad Vlike šiuo metu yra ne visos tos grupės, kurios buvo įtrauktos Lietuvoj, be to jame yra jau ir ne Lietuvoj įtrauktų (jų tarpe ir dr. Karvelio atstovaujamoji).

"Drauge" paskelbtajame pasikalbėjime Vliko Pirmininkas pareiškė: '...'**bet mes lietuviai į tokias sportines opozicijas privalome atkreipti rimčiausią dėmesį ir nurodyti joms vietą".** Šioj vietoj jokios korektūros klaidos nebuvo ir jokių kitokių išvadų iš to negalima padaryti, kaip tik tą, kuri LTS pareiškime ir buvo pasakyta.

Tai toki yra "ne faktai"...

* *

Vykdomosios Tarybos Pirmininkas K. Žalkauskas pareiškė, kad LTS sugestija, nebevažiuoti į Europą, esanti sugestija d e z e r t y r u o t i. Vlikas, augščiausias mūsų politinis organas, jį pašaukęs, jo grupė jam tą uždavinį pavedusi ir jis negalįs pasitraukti, nebodamas jokių nuostolių ir jokių pavojų.

Tolesnė reakcija — pasiūlymas LTS vadovybei, kad atšauktų savo atstovą iš Vykdomosios Tarybos. Esą, jeigu esate opozicijoj VT pirmininkui, tai jūsų atstovas negali pasilikti pozicijoj(?) ir dalyvauti Vykdomojoj Taryboj.

Į tai buvo nurodyta, kad LTS **pareiškė savo nepasitenkinimą ne T. Šidiškio, bet P. Karvelio ir K. Žalkausko vykdomąja politika,** tad būtų absoliučiai nenuoseklu atitraukti iš VT ne tuos, kuriems yra priekaištų, o ką kitą. Ypač, kad **Vliko Pirmininkas grupių susirinkime pareiškė, jog Vliko finansai tvarkomi pavyzdingai,** kad viskas laiku patikrinama ir nėra jokių priekaištų. (T. Šidiškis yra Finansų Tarybos valdytojas Vykd. Taryboj). Kodėl iš VT turėtų būti atitrauktas tas, kuris, anot paties Vliko Pirmininko, savo pareigas atlieka pavyzdingai, o turėtų pasilikti kaip tik tie, kurie ne vien iš LTS, bet ir iš eilės kitų grupių susilaukė gana karčių priekaištų?

Visdėlto K. Žalkausko paskutiniai žingsniai New Yorke buvo — bandymai sumobilizuoti visas įmanomas jėgas "išfoluoti" T. Šidiškį iš VT. Solidaus fronto, regis, čia sudaryti kolkas nepavyko, bet yra pagrindo manyti, kad **šis uždavinys bus pats pirmasis,** kurio VT Pirmininkas griebsis, kai tik (nebodamas jokių nuostolių ir jokių pavojų) bus grįžęs į Reutlingeną. Tad yra pagrindo tikėtis dar ir naujų temų "Lietuvos laisvinimo" kovoj...

KIEK LIETUVIŲ VOKIETIJOJE

Naujausiomis statistinėmis žiniomis organizuotąją lietuvių bendruomenę Vokietijoje sudaro 7.407 asmens, iš kurių yra 2.833 vyrai, 2379 moterys ir 2.198 vaikų iki 18 m. amžiaus.

VISAM PASAULY

• **Iš Rytų Vokietijos** pranešama, kad ten, pagal komunistinį planą, rinkimai į parlamentą įvyksią spalio mėn. Būsiąs, kaip paprastai, tik vienas renkamųjų sąrašas.

• **Turkijos, Graikijos ir Jugoslavijos** savitarpinės pagalbos sutartis pasirašoma rugpjūčio mėn. 6 d. Jugoslavijos vasarvietėje Bled.

• **Anglijoje** buvo laukiama, kad šios vasaros vidūryje Churchillis pasitrauks iš ministerio pirmininko pareigų ir tas pareigas perleis A. Edenui. Bet dabar Londone teigiama, kad Churchillis pareigose pasiliks dar ilgesnį laiką, nes Edenas Amerikoje neturįs ryštingo vyro vardo, sugebančio kovoti prieš komunistų agresiją.

• **Iš šiaurinio Vietnamio,** kuris pagal sutartį turi atitekti komunistams, tūkstančiai naujų tremtinių, palikę visą savo turtą jieško išsigelbėjimo Hanoj uoste.

• **Jugoslavijoj** Tito teismas nuteisė 71 metų serbų metropolitą A. Bradvarec kaléti 11½ metų.

• **JAV pradėjo** statybą naujo 60,000 tonų lėktuvnešio. Jo statyba kaštuos 124 milionus dolerių.

• **Komunistinė Kinija** Šveicarijoje, Ženevoje, jau įsteigė savo prekybinį-informacinį (tiksliau šnipinėjimo) centrą. Gavusi leidimą steigti ir savo konsulatą.

• **JAV žydai** rugpjūčio 23 d. švęs 300 metų sukaktį nuo žydų imigracijos pradžios į JAV.

• **Komunistinės Kinijos** vyriausybė grąžino JAV abi įteiktas notas dėl įvykių prie Hanoi salos. Tokį gražinimą diplomatijoj vadina dideliu įžeidimu.

Clevelando lituanistinės mokyklos jaunosios šokėjos šoka Sadutę. Grupėje dalyvauja: D. Benokraitytė, B. Cicėnaitė, J. Gailiušytė, E. Gecevičiūtė, V. Gulbinaitė, B. Juozaitytė, D. Jurgutavičiūtė, L. Kasperavičiūtė, J. Kavaliauskaitė, G. Maciulevičiūtė, G. Mariūnaitė, M. Maziliauskaitė, V. Orintaitė, I. Stasaitė, V. Steponavičiūtė, V. Titaitė, R. Žagarskaitė, V. Žilionytė. Šokėjų grandinėlės muzikantas Eg. Žilionis. **Plačiau skaityk 6 psl.**

Ten vyksta Sizifo darbas

Anot senovės graikų padavimo, Korinto karalius Sizifas, už savo nepaprastą žiaurumą ir pavaldinių apiplėšinėjimą, po mirties esąs nubaustas per dienų dienas ristį į kalną sunkų akmenį, kuris naktimis viš nuslenka atgal. Todėl dabar betkoks sunkus ir neprasmingas, sėkmingai atlikti neįmanomas darbas vadinamas Sizifo darbu.

Šiame "Dirvos" numeryje pradedame spausdinti savotišką staigmeną. Tai **A. Griciaus rašinys, pavadintas "Į KALNĄ".** Rašinį perspausdiname tiesiai iš... Lietuvos kompartijos oficiozo, "Tiesos", šių metų birželio mėnesio 9 ir 11 dienos numerių. Perspausdiname be jokių pakeitimų, žodis žodin, kaip "Tiesoj" atspausdinta.

Kodėl tai darome? Todėl, kad tai yra vienas iš būdingiausių tos rūšies rašinių, kurie šiek tiek praskleidžia uždangą į mums čia visai nepažįstamą ir sunkiai tejsivaizduojamą Lietuvos kolchozų gyvenimą.

Rašinys išspausdintas dabartinių Lietuvos valdovų oficiozo, taigi niekas negali sakyti, kad tai yra koki nors "buržuazinių nacionalistų" prasimanymai. Žinoma, "Tiesoje" atspausdintų rašinių "tiesa" dažniausia reikalinga kabučių, tačiau savikrtiško atvirumo momentais ir ten kartais prasiveržia tikros tiesos pluoštelių. Šiame rašinyje, kas šiek tiek m o k a skaityti, be didelio vargo atskirs "tiesą" nuo tiesos.

Rašinys pavadintas "Į KALNĄ". Suprask, aprašomam kolchoze reikalai eina geryn. Bet kas paskaitys jį iki galo, sutiks, kad tinkamiausias jam pavadinimas būtų **"Sizifo darbas"**, t. y., ritimas **į kalną** akmens, kurio niekad nepasiseks užristi...

Rašinio autorius A. Gricius (Pivoša) daugeliui mūsų gerai pažįstamas ar bent iš raštų žinomas. Skaitydami šį vėliausį jo rašinį, nesistebėkime tam tikra "kazionščionos" porcija. Paburnoti apie nepriklausomybės laikus, pagirti kopartiją ir mažiau ar daugiau brūkštelti per optimizmo stygas — kiekvieno tokios rūšies rašinio būtini privalumai. Tik šalia to leistina ar kartais net ir skatinama papeikti ir blogybes. A. Gricius šiuo požiūriu nieku nesiskiria nuo visų kitų panašių apžvalgininkų. Įdomu, tačiau, tik tai, kad net ir toji "kazionščina" dar ne visiškai nustelbė Griciaus gabumą kalbėti gyvais vaizdais. O vaizdai daugiau pasako, negu iš "Agitatoriaus bloknoto" nusirašyti trafaretiniai posakiai.

Bepigu, pagaliau, Griciui vaizdingai ir kalbėti apie tas vietas, kurias jis taip gerai pažįsta. Juk jis čia rašo apie kolchozą, nusitęsusį tarp Aleksoto ir Garliavos, tai yra, toj vietoj, kur buvo ne tik (dabar ir čia dažnai minimo) dr. P. Karvelio, M. Yčo ir kitų "palivarkai", bet **ir paties Griciaus** su švogeriu A. Sutkum turėtas ūkelis, kuriame jis pats buvo įkūręs lizdelį savo gausiai šeimai. **Iš ten** 1941 m. birželio baisiąją naktį Gricius su šeima buvo išvežtas tolimon nežinomybėn, iš kurios vėliau kažkaip buvo ištrauktas, matyt, už sutikimą talkininkauti valdovams... Šis rašinys, suprantama, yra vienas iš tų atsilyginimo darbų. Atliktas pagal visus reikalavimus. Bet vaizdingas, nors ir oficioziškas, autoriui labai gerai pažįstamos vietos aprašymas vistiek atskleidžia daug ir tikrovės. (Susidaro įspūdis, kad Gricius gal ir vėl dabar ten gyvena ir, važiuotas ar pėsčias keliauja į darbą Kaunan).

Pavyzdžiui, atkreipkime dėmesį nors ir į tai, kad derlingos žemės gyventojai, pačioje pakaunėje, 1953 metais už savo ištisų metų darbą negavo **"nė vieno gramo javų ir nė vienos kapeikos pinigais".** Taip atsitiko dėka kompartijos "motiniškos" globos, kuri meste primetė nepageidaujamą kolchozo pirmininką (tikrumoje — šių laikų dvaro urėdą) Rožkovą. Šįmet "motina partija" davė jau kitą urėdą, lyg ir lietuvį, kuris lyg ir rūpestingesnis: bent jau, kaip urėdui ir tinka, raitas laksto po laukus. Tik dar nežinia, kas iš to rūpestingumo išeis. Nes planai nejvykdyti, kultivatorius teturi aštuonis nagus vietoj dvidešimts aštuonių, todėl pasėtus javus varnos sulesė...

Žmonės verčiasi patys "pasivogdami" savo gi pagamintų grūdų ar šiaudų... Reikia, kad "darbadieniai būtų svarūs", tai yra, kad atlyginimas už darbo dieną būtų gana didelis ir žmonės turėtų noro dirbti. Bet reikia pirma dirbti, o tik paskui tikėtis užmokesčio. O kartą dirbę dirbę ir nieko negavę žmonės nebetiki, kad bus kitaip. Taip ir pasidaro užburtas ratas. Vistiek visi supranta, kad dirbama ne sau, o visų pirma didžiajai žemvaldei-dvarininkei sovietinei valstybei ir jos motinai kompartijai, kurios gobšesnės ir naguotesnės už visus buvusius dvarininkus.

Kaimyninis kolchozas "Gintaras" — irgi priemiestinis — 1953 metais už darbadienį (t. y., už nustatytos darbo dienai normos atlikimą, kuriai atlikti kartais ir dviejų darbo dienų nepakanka) išmokėjęs po 2 kilogramus grūdų ir po rublį pinigais. Sako, kad tai yra "pradžiai gerai". O ką gi tai reiškia? Du kilogramai (mažiau kaip keturi su puse amerikinio svaro) grūdų pinigais ten yra 5 rubliai 20 kapeikų. Pridėjus rublį išmokėtą pinigais, išeina 6 rubliai 20 kapeikų už darbo dienos normą. Jei skaitytumėm net ir rusų nustatytu oficialiu dolerio kursu, t. y., po 4 rublius už dolerį, išeitų tik $1.55 už dienos darbo nustatytą normą (kuri, kaip minėta, kartais sueda daug daugiau laiko negu vieną dieną). Tik prie tam tikrų darbų, kuriuos gauna specialistai ar privilegijuoti, urėdų palankumo įgijusieji, per vieną dieną galima atlikti uždirbti du ar tris darbadienius. Traktorininkai darbymetės metu už vienos dienos darbo normą gauna net iki septynių darbadienių). Tai išeitų, kad paprastas kolchozo baudžiauninkas per dieną uždirba ne daugiau, kaip Amerikoj uždirbama per valandą. Bet taip išeina, jei skaitome, kad rublis yra vertas tiek, kiek amerikinis kvoteris. Betgi jis nėra tiek vertas. Gerai, jei už rublį ten gausi nusipirkti tiek, kiek čia nuperkama už dešimtuką ar net už nikelį. Todėl ištiesų "gėras" Lietuvos kolchozniko uždarbis yra mažiau kaip doleris už dieną. **Jeigu iš viso uždarbis gaunamas.** Štai Griciaus aprašomo kolchozo žmonės už pereitų metų darbą **nieko negavo!** Gyvena žmonės iš privačiai naudoti paliktų sklypelių — po 0.6 ha (apie 1½ akro) šeimai, nuo kurių turi mokėti viduriniškai 180 rb. mokesčių per metus ir nuo turimos karvės, kiaulės, avies, vištų duoti duokles (karvę reikia dar apdrausti — ir čia 80 rublių!).

* *

Gražus vaizdas, kur Gricius pasakoja apie tų baudžiauninkų "pasibėdavojimus" ir vienas iš jų atranda kuo... pasiguosti. Jis išsitraukia iš kišenės sučiurintą, paties iš ceratos pasisiūtą **piniginę** ir ištraukia iš jos... ką, manot? Pinigų? Ne! Ištraukia Chruščiovo ir partijos instrukcijas, iškirptas iš laikraščių! (Štai koks humoro dar nenustojusių Lietuvos žmonių piniginių turinys!). Šiaip taip paslebizavoja tas instrukcijas ir padarų išvadą: "Tai šit iš kur tos mūsų visos **kalbos,** kaip dabar. **Nu, ir tokie darbai...**"

Aišku, rašinį būtina baigti optimistinių stygų palietimu. Gricius čia išgirsta merginas dainuojančias. O šelmis Stinskis šypsosi, aplink akis jam pabiro, kaip spinduliukai, smulkios raukšlelės (kipšas tėžino, ką reiškiančios...), ir jis kartoja

(Perkelta į 8 psl.)

DIRVA — THE FIELD

Lithuanian Weekly, published by American Lithuanian Press & Radio Ass'n VILTIS, Inc. (Non-profit), 1272 East 71 St., Cleveland 3, Ohio.
Telephone: HEnderson 1-6344.
Issued in Cleveland every Thursday.
Editor: Balys Gaidžiūnas.
Entered as Second-Class matter December 6th, 1915, at Cleveland under the act of March 3, 1879.
Subscription per year in advance: In the United States — $5.00 in Canada — $5.50, elsewhere — $6.50.
Single copie — 10 cents.

Lietuviškas savaitraštis, leidžiamas VILTIES, Amerikos Lietuvių Spaudos ir Radijo D-jos (Inkorp. ne pelnui), 1272 East 71 St., Cleveland 3, Ohio.
Telefonas: HEnderson 1-6344.
Išeina Clevelande kas ketvirtadienį.
Redaktorius: Balys Gaidžiūnas.
Įregistruota kaip antros klasės siunta 1915 m. gruodžio 6 d., Clevelande pagal 1879 m. kovo 3 d. įstatymą.
Prenumerata metams iš anksto: Jungt. Amerikos Valstybėse $5.00, Kanadoje — $5.50, kitur — $6.50.
Atsk. Nr. kaina 10 centų.

KAS ir KUR

• **Romoj** trumpam laikui buvo apsilankęs kongresmanas Kerstenas su dukterim. Amerikos ambasasos charge s'affaires Elbridge Dubrow surengė priėmimą Kerstenui pagerbti. Priėmime dalyvavo Lietuvos ministeris prie Šv. Sosto Stasys Girdvainis ir pasiuntinybės sekretorius Stasys Lozoraitis jr., o taip pat ponia V. Lozoraitienė. Diplomatijos šefas tuo laiku buvo išvykęs į užsienius.

• **Vliko pirm.** M. Krupavičius ir Vykd. Tarybos pirmininkas K. Žalkauskas liepos mėn. 28 d. laivu Queen Mary išvyko atgal į Vokietiją.

• **Lietuvių Enciklopedijos III tomas** baigtas spausdinti ir jau pradedamas ekspedijuoti.

• **Vokietijoje** rugpjūčio mėn. 1 d. įvyko Pasaulio Lietuvių Bendruomenės rinkimai į Vokietijos Krašto Tarybą. Rinkimo teisę turėjo 3,047 lietuviai. Kandidatų buvo išstatę 43. Apie rinkimų davinius galėsime pranešti tik kitame Dirvos numeryje.

• **Adv. A. Olis su šeima** ir adv. A. Lapinskas su šeima tris savaites atostogaus Sun. Valley, Idoho.

• **Observatore Romano** laikraščio žiniomis dabar Kaune atidarytos 6 katalikų bažnyčios (buvo 15). Vilniaus katedra paversta muziejum.

CHICAGOS GYDYTOJAI

Tel. ofiso VIrginia 7-6583
Rezidencijos REpublic 7-7868

Dr. S. Biežis
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
2201 West Cermak Road
VAL.: 1-3 popiet ir 7-8 v. vak.
Trečiad. ir sekmad. ofisas uždarytas.
Šeštad. tik nuo 1-3 val. popiet.
Rezid. 3241 W. 66th PLACE

Dr. Antanas Rudokas, O. D.
Tikrina akis ir pritaiko akinius
keičia stiklus ir rėmus.
4701 S. Damen Ave., Chicago Ill.
Šaukite — YA. 7-7381
Priima: vakarais 6 iki 9, šeštad.
10 ryto iki 4, trečiad. ir sekmad.
tik susitarus

Tel. offic'o ARmitage 6-0161
Tel. buto GRaceland 2-9203

Dr. Juozas Bartkus
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Norvest Medical Center
2336 West Chicago Ave.,
Chicago 22, Ill.
VAL.: 1-3:30, 7-9 p. p. pirmad., antrad., ketvirtad., penktad.,
10 ryto — 1 p. p. trečiadieniais
12—4 p. p. šeštadieniais.

Dr. I. Kuras-Ramunis
Spec.: KŪDIKIŲ ir VAIKŲ LIGOS
VAL.: darbo dienomis 3-5 ir 6-8 v. v.
išskyrus trečiadieniais 6-8 v. v.
šeštad. 10-12 v. r. — 1-3 v. p. p.

IR

Dr. Jaras Ramunis
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
VAL.: antrad. ir ketvird. 7-8.30 v. v.
šeštad. 3-5 v. p. p. ir pagal susitarimą
7156 S. Western Ave.
MEDICAL CENTER
TEL.: Kabineto REpublic 7-1168
Buto: WAlbrook 5-3765

DETROIT

BALFo RINKLIAVA

Po sekmingai praėjusių šiais metais dviejų Balfo parengimų, skyrius šiuo metu ruošiasi pačiam svarbiausiam uždaviniui — viešajai rinkliavai (TAG DAY), kuriai leidimas iš Detroito miesto valdybos jau gautas.

Malonu pranešti, kad į šios rinkliavos Garbės Komitetą sutiko įeiti šv. Antano parapijos klebonas kun. dr. I. Boreišis, Dievo Apveizdos parapijos klebonas kun. J. Čižauskas, šv. Petro parapijos klebonas kun. V. Misevičius, teis. J. Uvickas, adv. A. Conrad, F. Motuzas. A. Musteikis, J. Pilka, M. Šimonis, H. Rauby ir R. Valatka — visiems gerai pažįstami lietuviai veikėjai.

Rinkliava įvyks spalio mėn. 2 d., šeštadienį. Jai vadovauti sutiko Elzb. Paurazienė.

ST. LOUS, MO.

DAKTARAS VYTAUTAS GRYBINAS IŠLAIKĖ EGZAMINUS IR MISSOURI VALSTYBĖJE

Daktaras Vytautas Grybinas yra gimęs Lietuvoje, Lukšiuose, Šakių apsk. Medicinos mokslus studijavo Vytauto D. Universitete, Kaune ir 1947 metais Muenchene gavo gydytojo diplomą. Gi 1948 metais, Maximilean Universitete Muenchen apgynė desertaciją ir gavo medicinos doktoratą.

Į J.A.V. atvyko su šeima 1949 metais ir jau 1952 metais išlaikė egzaminus ir gavo teisę verstis gydytojo praktika Illinojaus valstybėje. Per trumpą laiką savo uolumu ir nuoširdumu jis jau sugebėjo įsigyti didelį populiarumą. Šiemet pavasario sesijoje išlaikė reikalingus egzaminus praktikos teisei ir Missouri valstybėje.

Jo kabineto adr.: 1901 Madison St., St. Louis, Mo.

Daktaras V. Grybinas yra ne tik uolus ir rūpestingas gydytojas, bet ir uolus visuomenininkas. Z. G.

Savings will always be important to the man who wants to look into the future with a feeling of security and personal independence!

Savers always welcome

The Cleveland Trust Company
FOUNDED 1894 — NEIGHBORHOOD OFFICES — EVERY BANKING SERVICE
THE BANK FOR ALL THE PEOPLE
MEMBER FEDERAL DEPOSIT INSURANCE CORPORATION

Bangos, duokit kelią!

Kanados — Hamiltono spaudoje plačiai nuskambėjo lietuvių jūrų skautų kelionė audringu Ontario ežeru. Apie liepos vidurį jūrų skautai A. Pylipaitis, A. Piešina ir V. Remeika pakėlė bures kelionei iš Montrealio į Rochesterį, N. Y. — JAV. V. Remeika plaukė iki Kingstono. Toliau tik du pasiryžėliai tęsė kelionę Torontan, kur jie dalyvavo Toronto jūrų skaučių laivo "Vandenė" krikštynose. Ten prie jų prisidėjo torontiškis L. Motgabis. Ir vėl pasiryžęs trejetas patraukė tolyn, Hamiltono linkui. Pakeliui — prie Oakvillės juos užklupo stipri audra — pusantros valandos bangų keterose teko grumtis su vėju. Pradėjo sunktis per pažeistą dugną vanduo. Netoli Hamiltono su vandens policijos kuterio pagalba jie išpumpavo vandenį ir apie vidurnaktį pasiekė Hamiltono uostą. Kitądien jie sutaisė savo laivą. Po to ir vėl išplaukė tolyn. Deja, prie Grims Beach naktį ir vėl pateko audron, kurią norėjo perplaukti išmetę inkarą. Jų laivas buvo pastebėtas vietos gyventojų nuo kranto (vos 200 m.). Susiorganizavo gelbėjimo grupė, nes manyta, kad mūsų pasiryžėliai yra pavojuje.

Policija signalais įsakė plaukti krantan. Teko paklusti, tačiau netoli kranto laivas buvo audros apverstas, daiktai ir buriuotojai sušlapo. Smarkios bangos išmetė visus į uoluotą krantą. Audrai aprimus su policijos vilkiku grįžta atgal Hamiltonan. Ten vietos jūrų skautų prieplaukoje vėl imtasi taisyti sužalotą laivą. Į reporterių klausimus — ar jie jau grįš atgal Montrealin, atkaklūs jūrų skautai atsakė: "Ne, mes dar nepasiekėme savo kelionės tikslo — Rochesterio, tik iš ten grįšime Montrealin", Gero vėjo jauniesiems drąsuoliams!

aukos ir kitose JAV vietovėse. Štai iš Detroito pranešama, kad duosni lietuviškųjų darbų rėmėja Dr. E. Gurskytė-Paužienė paaukojo $50 "Skautybė Berniukams" leidimui paremti.

Ne gražūs žodžiai, bet ir efektyvi talka lėšomis mūsų skautiškajam jaunimui padės stiprėti veikloje, nes jam ta pagrindinė lordo Baden-Powellio skautybės knyga yra nepaprastai reikalinga. — SKS —

VYTIEČIŲ VADAS CLEVELANDE

Pereitą savaitę Clevelande lankėsi Stud. Skautų Korp! VYTIS valdybos pirmininkas senj. Vyt. Mikalavičius. Čia jis susitiko su vietos ASS ir vytiečių vadovais ir aptarė akademnės skautijos veiklos aktualiuosius reikalus.

KAS JUOS PRALENKS?

JAV 1-jo Rajono skautų vyčių skyriaus vedėjas vyr. skiltn. V. Pileika praneša apie sekmingą to rajono sk. vyčių talką lėšų telkime knygai "Skautybė Berniukams" leisti. Tame rajone vajuje dalyvavo Bostono, Hartfordo, New Yorko, Waterburio ir Worcesterio skautų vyčių vienetai. Pirmauja Hartfordo Geležinio Vilko sk. vyčių būrelis, kuris sutelkė $200. Iš viso tame rajone jau surinkta $451.

Plaukia susipratusių lietuvių

PITTSBURGH, Pa.

LIETUVIŲ DIENA

Pittsburgho lietuvių diena įvyks rugpjūčio (August) 8 d., sekmadienį, West View Parke. Lietuvių dienai vadovaus adv. E. Schultz. Meninė šventės programą prasidės 5 val. Dainuos chorai vadovaujami K. Bazio, atskiri solistai ir bus kalbos. Kalbės miesto majoras ir kiti žymūs kalbėtojai.

*

Antras didelis Pittsburgho lietuvių parengimas įvyks rugpjūčio (August) 22 d. lietuvių ūkyje — Lithuanian Country Club, Rd. 51, Clarton, Pa. Tą parengimą rengia Lietuvių Vaizbos Butas. Vadovauja A. Sevalckis, žinomas prekybininkas ir veikėjas. Čia visi svečiai nemokamai bus vaišinami alum.

J. Virbickas

Nuomonės

DIPLOMUOTO INŽINIERIAUS NEVYKĘS PAMOKSLAS

Dipl. inž. Jonas Rugis, dienraščio Draugo liepos mėnesio 27 dienos pamoksle "Priežasties beješkant" pila savo moralus mūsų diplomatams ir nori nustebinti pasaulį Vliko "ministerio" atsiradimu Bonnoje.

Pamokslo autoriaus nepažįstu, bet iš skambaus titulo ir iš moralų mūsų diplomatams, neabijotina tokie asmenys, su "supratimu tremtinio dalies", gali atsirasti tik iš U. N. R. R. A. ar I. R. O. raštinės, bei iš sintėtinio šilko ar vyno fabriko. Tada suprantama ir panašių pamokslininkų nuopelnai tremtiniams ir "priklodai" mūsų diplomatams.

Tie, kurie stovykloje gyvendami neturėjo galimybės gauti "motules" algos ar vaikštinėti po šilko ar vyno fabrikus ir dabar gyventi iš 60 dolerių mėnesinės algos, turi kitokį supratimą apie mūsų diplomatus ir naujus "ministerius".

Skambūs titulai dar nepadaro gero pamokslininko!

Nediplomuotas Teologas

LĖKTUVAS NUKRITO PRIE SKAUTŲ STOVYKLOS

Liepos 31 d. 8:15 v. v. KELLEYS ISLAND (Ohio) saloje nukrito lėktuvas su 12 keleivių. Toje vietoje stovyklavo 50 Clevelando jūrų skautų (Sea Explorers Troop 40). Dėka lakūno HUGO ROSENDAHL pasiryžimo jo valdomas trimotoris lėktuvas paskutiniu akimirksniu buvo nukreiptas nuo sutemoje pastebėtų skautiškų palapinių ir atsitrenkė į žemę šalia stovyklos. Lakūnas ir 5 keleiviai tapo sužeisti, tačiau nei vienas iš skautų nebuvo užgautas.

— SKS —

BEST WISHES
To Our Many Friends

GRABLER MFG. COMPANY

6565 BROADWAY

MIchigan 1-9260

DIRVA

atlieka įvairius spaudos darbus. Jūs galit pigia kaina atsispausdinti profesines korteles, įvairias blankas, vakarams biletus, vestuvių pakvietimus, plakatus ir kt.

Užsakymai priimami ir paštu.

DIRVA — 1272 East 71 St.
Cleveland 3, Ohio
Telef.: HE 1-6344

Rašomosios mašinėlės visų geriausių firmų, o jų tarpe garsiosios SMITH-CORONA, betkurios kalbos raidynais, — išsimokėtinai. Naujausi modeliai. Lietuviškas raidynas greta pilno ir nepakeisto amerikoniško. Kainos nuo $67.50 ir augščiau. V. BARTKUS. Adr.: 712 E. 92 St., Cleveland 8, Ohio. Tel.: LI 1-6716.

TUOJ ĮSIGYK ŠIAS PLOKŠTELES:

Čiurlionio Ansamblio įdainavimai
Albumas $10.00

Chicagos Vyrų Choro įdainavimai
Albumas $8.00

Pianisto Andr. Kuprevičiaus įskambinimai
$5.00

Užsakymus ir pinigus siųsti:
DIRVA,
1272 E. 71 St.,
Cleveland 3, Ohio

TUOJ ĮSIGYKIT ŠIAS KNYGAS!

Anglų kalbos gramatika
J. Kukanauza ---------- 2.00
Anglų kalbos gramatika
V. Kamantauskas -------- 1.00
Anglų kalbos skaitymas
V. Minkūnas ---------- 2.00
Anoj pusėj ežero
P. Andriušis ---------- 1.50
Aukso kirvis
Juozas Švaistas ---------- 2.50
Aukštųjų Šimonių Likimas
Ieva Simonaitytė ---------- 3.50
Amžini šešėliai
A. Vilainis ---------- 2.00
Barabas
Paer Lagerkvist ---------- 2.25
Būkite sveiki
Dr. S. Biežis ---------- 2.00
Baltasis Vilkas
K. Binkis ---------- 1.00
Balutis
J. J. Bačiūno leidinys ------ 1.50
Baltaragio malūnas
K. Boruta ---------- 2.50
Buriavimas ir jūrininkystė
B. Stundžia ---------- 2.00
Cascata cristalina
Venacijus Ališas ---------- 3.50
Didžioji kryžkelė
B. Brazdžionis ---------- 2.00
Duktė
Alė Rūta ---------- 2.40
Dievas ir žmogus
Prel. F. Bartkus ir kan. P. Aleksa ---------- 5.00
Didžiosios atgailos
R. Spalis ---------- 3.50
Doleris iš Pittsburgho
Stepas Zobarskas -------- 0.80
Eldorado
J. Svaistas ---------- 1.80
Gyvačių lizdas
Francois Mauriac -------- 2.60
Gatvės Berniuko Nuotykiai
R. Spalis ---------- 5.00
Gimdytoja
Francois Mauriac -------- 1.75
Gintariniai vartai
N. Mazalaitė ---------- 2.00
Gimtojo žodžio baruose
P. Jonikas ---------- 1.50
Gyvulių ūkis
George Orwell ---------- 1.00
Giesmė apie Gediminą
B. Sruoga ir V. Petravičius 2.00
Kaimynai
J. Paukštelis ---------- 2.50
Karoliai
Guy de Maupassant ------ 2.50
Kaip jie mus sušaudė
J. Petruitis ---------- 1.80
Kuprelis
Ignas Šeinius ---------- 2.00
Konrodas Valenrodas
Adomas Mickevičius ------ 1.50
Keliai ir kryžkelės
Putinas ---------- 2.50
Kaimiečiai
V. S. Reymont I-II-III-IV
I ir II dalis ---------- po 3.00
III ir IV dalis -------- po 3.50
Kudirkos raštai
---------- 5.00
Krėvė Mickevičius
---------- 2.00
Kregždutė I
A. Rimkūnas ---------- 1.50
Kregždutė II
A. Rimkūnas ---------- 2.75
Kiškučio vardinės
Stasys Džiugas ---------- 1.50
Lietuvos Istorija
Sruogienė ---------- 3.00
Lietuviškas angliškas žodynas
V. Peteraitis-- maž. 2.00 d. 5.00
Lietuvių Kalbos Istorija
Dr. P. Jonikas ---------- 3.00
Lietuvių tautos kelias I ir II d.
M. Biržiška ---------- po 3.00
Lietuviškai angliškai žodynas
V. Pėteraitis ---------- 5.00
Lietuvos pinigai
Juozas K. Karys -------- 5.00
Lyrika
K. Binkis ---------- 2.00
Loreta
Stasius Būdavas ---------- 1.80
Lietuva
A. Bendorius ---------- 2.75
Laiškai žmonėms
G. Papini ---------- 2.00
Lietuvių kalbos vadovas
Red. prof. Skardžius ------ 4.50
Lietuvių poezijos antologija
J. Aistis ir A. Vaičiulaitis 6.00
Lietuvių archyvas
Bolševizmo metai -------- 3.00
Moters širdis
Guy de Maupassant ------ 2.60
Lietuvių Literatūrą
Pranas Naujokaitis ------ 2.00
Mėnuo vad. medaus
N. Mazalaitė ---------- 2.50
Meškiukas Rudnosiukas
Vytė Nemunėlis ---------- 2.00
Namai ant smėlio
J. Gliauda ---------- 2.00
Naujieji skaitymai
2.50
Nemunas
St. Kolupaila ---------- 2.50
Neramu buvo Laisvės Alėjoj
B. Daubaras ---------- 1.50
Ora pro nobis
J. Gliauda ---------- 4.00
Orfėjaus medis
A. Nyka-Niliūnas -------- 3.00
Pirmoji naktis
L. Pirandello ---------- 1.50
Po Tėvynės dangum
Žodžiai vytės Nemunėlio. Paveikslai V. Augustino -- 2.00
Pragaro pošvaistės
V. Alantas ---------- 3.50
Pirmas rūpestis
Jurgis Jankus ---------- 2.00
Per Klausučių ūlytėlę
Liudas Dovydėnas -------- 2.20
Pietų vėjelis
Vytė Nemunėlis ---------- 1.00
Paklydę paukščiai I
Jurgis Jankus ---------- 2.25
Paklydę paukščiai II
Jurgis Jankus ---------- 2.00
Pietų kryžiaus padangėje
Sudarė Gaučys ---------- 4.50
Paskutinis Prūsų sukilėlis
M. Springborn ---------- 2.00
Petras Širvokas
Juozas Švaistas ---------- 2.75
Po raganos kirviu
Jurgis Jankus ---------- 1.50
Pabučiavimas
J. Grušas ---------- 1.50
Rytų pasakos
V. Krėvė ---------- 3.00
Raudonoji meliodija
S. Laucius ---------- 1.00
Raudonasis siaubas
Salik Vogulov ---------- 1.25
Raudonasis Tvanas
Ignas Šeinius ---------- [illegible]
Raudoni batukai
Jurgis Savickis ---------- 1.50
Ramybė man
J. Kėkštas ---------- 0.80
Sudie, pone Čipse
James Hilton ---------- 0.75
Strėlė danguje
Henrikas Radauskas ------ 2.00
Šilkai ir vilkai
Runcė Dandierinas -------- 1.00
Senųjų lietuviškų knygų istorija
V. Biržiška, kiet. virš. ---- 3.00
papr. virš. ---------- 2.00
Saulės laikrodžiai
Henrikas Nagys ---------- 1.00
Saulutė debesėliuos
L. Žitkevičius ---------- 1.50
Šventieji akmenys
Faustas Kirša ---------- 2.00
Šventoji Lietuva
Jurgis Savickis ---------- 3.00
Šventoji Inga
A. Škėma ---------- 2.50
Sapnų pėdomis
V. Kazokas ---------- 1.00
Teresė Neumanaitė
J. Burkus ---------- 3.00
Tarp žalsvų palapinių
P. Kesiūnas ---------- 3.00
Tėvų pasakos
A. Giedrius ---------- 1.90
Tolimieji kvadratai
J. Grišmanauskas -------- 2.00
Tautosakos Lobynas
J. Balys ---------- 3.00
Tomas Nipernadis
August Gailit ---------- 2.50
Tarp pelių ir vyrų
John Steinback ---------- 1.25
Tėvelių pasakos
A. Giedrius ---------- 0.30
Užgesęs sniegas
Aloyzas Baronas ---------- 2.50
Ugnies pardavėjas
Balys Rukša ---------- 1.00
Uždraustas stebuklas
Stasius Būdavas ---------- 2.60
Vanagaitis
monografija ---------- 2.00
Vilnius tarp audrų
J. Cicėnas (įrišta) -------- 5.50
Velykų pasakos
N. Butkienė ---------- 1.00
Vidurnakčio vargonai
Česlovas Grincevičius ---- 1.50
Vyturėliai Laukuose
Vikt. Šimaitis ---------- 0.75
Trylika nelaimių
R. Spalis ---------- 1.25
Vaikų knygelė
M. Valančius ---------- 1.80
Varpai skamba
Stasius Būdavas ---------- 2.50
Vieneri metai ir viena savaitė
B. Gaidžiūnas ---------- 1.50
Taupioji Virėja
---------- 2.00
Užuovėja
M. Katiliškis ---------- 3.50
Žmonijos likimas
V. Bagdonavičius ---------- 3.50
Žemaičių žemė
A. Vilainis ---------- 1.50
Žemaičių krikštas
P. Abelkis ---------- 2.50

Visos knygos siunčiamos paštu. Užsakant pinigus siųskite:
DIRVA, 1272 East 71 St., Cleveland 3, Ohio

Į KALNĄ

Laiškai iš kolūkio

A. GRICIUS *

I.

Smilko įvairiausi rūkymo pabūklai: namų darbo ir pirktinės suktukai, cigaretės ir papirosai. Nedideliame kambaryje buvo taip tiršta dūmų, kad, rodėsi, jų spaudžiamos lubos ir langai braška ir virsta.

Juo karštėjo kalbos, juo tirštėjo dūmai.

Kolūkio "Lenino keliu", Panemunės rajono valstiečiai turi apie ką pasikalbėti, pasikalbėti karštai, aštriu žodžiu paliečiant vienas kitą, kolūkio, o taip pat ir Panemunės rajono įstaigų pareigūnus.

Kolūkio "Lenino keliu" valstiečiai mato kaip ant delno skaidrias ir gausias Kauno šviesas. Nuo sutemų iki išauštant jos linksmai mirksi, tartum pasakodamos žmonėms apie naują gyvenimą, skatindamos į šviesų tikslą, žadėdamos jiems džiaugsmą ir laimę.

Iš Kauno, kuris ne kas metai, bet kas mėnuo auga didmiesčiu, reikšmingu Tarybų Lietuvos pramonės, mokslo, kultūros centru, į "Lenino keliu" kolūkį atskrenda didelio ir judraus gyvenimo garsai ir triukšmai.

Rytą visais keliais ir takais skuba į miestą motociklais, dviračiais, pėsti ir važiuoti žmonės: gyvendami kolūkio ribose, vieni jų dirba Kauno įmonėse ir įstaigose, kiti lanko vidurines, augštąsias ir specialias mokyklas, treti — įvairiausiais reikalais.

Nesuskaitomomis gijomis susietas kolūkis su Kaunu, su jo veržliai kylančiu gyvenimu.

Kolūkio žmonės susiduria ir su žemės ūkio akademijos Noreikiškių mokomuoju ūkiu, kuris akivaizdžiai parodo, kaip turi būti įdiegiama pažangioji tarybinė agrotechnika ir kokius derlius galima pasiekti visose žemės ūkio šakose racionaliai ir pilnutinai panaudojant visas sąlygas, priemones ir galimumus, kurias teikia žemės ūkiui tarybinė santvarka.

Pasukus į kitą pusę, kolūkio "Lenino keliu" teritorija prieina prie Panemunės rajono centro — Garliavos. Visas kolūkio ir kolūkiečių gyvenimas, visi kolūkio gamybiniai užmojai ir galimumai, visos kolūkiečių dvasinės ir buitinės reikmės tų įstaigų akyse. Kolūkis kiekvieną akimirką gali susilaukti rajono įstaigų ir paskirų jų darbuotojų greitos ir efektyvios pagalbos, kai jos prireikia. Šiandien rytą įvykęs kolūkyje nesklandumas ar padaryta klaida po pietų gali būti pašalinti.

Kolūkio žemė . . . Senovėje čia buvo dvaras prie dvaro, kaip vilkų ruja: Noreikiškės, Karkiškės, Ringaudai, Mironiškės, Tabariškis, Kliokiškis, Alšėnai, Tirkeliškės — galima priskaityti dar daug dvarų ir palivarkų, kuriuose viešpatavo ponai bajorai — pradedant pusiau legendiniu avantiūristu šiauliškiu bajoru Garliausku - Godlevskiu, Gavronskiu ir baigiant Kauno dominikonais ir kitokiais vienuoliais.

Tie plėšrūs feodalai ir feodaliukai, pajutę riebų kąsnį, senovėje išardė valstiečių kaimus, pagrobė jų žemes, o juos pačius pavertė baudžiauninkais. Apie tai pasakoja žmonės ir rodo dokumentai, kuriuose tarp šaltų, apiblukusių eilučių jaučiamas šiose žemėse tais laikais gyvenusių valstiečių kraujas ir ašaros.

Po pirmojo pasaulinio karo bajorai išnyko, bet į jų gūžtas sutūpė Karveliai, Yčai, Zabielskiai ir kiti šaunūs lietuviškieji dvarininkai, dantyti, aštriais nagais, godūs.

Aišku, jei žemė būtų buvusi liesa, nebūtų ji plėšiama iš valstiečių, nebūtų privisę čia tiek daug dvarų.

Tad kolūkio "Lenino keliu" žemė gera, derlinga, nors, žinoma, kaip ir visa Lietuvos žemė, reikalaujanti rūpestingų, darbščių, išmanių ir būtinai ją mylinčių rankų. Šaltoms, be meilės ir išmonės rankoms ji pasuka nugarą.

Visai nederlingos žemės, neįbrendamų pelkių ar nesėjamų smėlynų kolūkio teritorijoje beveik nėra.

Kolūkis turi pakankamai ir darbo rankų, kurios taip pat laukia doro, sąžiningo ir išmanaus pritaikymo.

Kolūkio valstiečiai, Tarybų valdžios padedami, susigrąžindami žemes iš buožių ir dvarininkų, įsigijo žymų plotą derlingų ir pajamingų sodų.

Kolūkio didžiuliame masyve nėra žemių, netinkamų daržams.

Miesto įmonių ir įstaigų darbo žmonių reikmės auga, jų perkamasis pajėgumas kas dieną kyla: **tik duok daugiau mėsos, daugiau pieno, daugiau daržovių is viso, ką žemelė maitintoja užaugina.** (M. Pabr. "Dirvos" Red.).

Nedaug suskaitysi respublikoj kolūkių, turinčių tokią, kaip kolūkis "Lenino keliu", iš tiesų pavydėtiną kaimynystę, — tokią rinką savo gaminiams, kuriai pasiekti transportas jokia problema: iškėlei gaminius iš kolūkio antrapus slenksčio, sušlavei pinigus, ir būk sveiks.

Turėdamas, gali sakyti, neribotus galimumus savo medžiaginei gerovei kelti, kolūkis "Lenino keliu" turi tvirtus pradus ir savo narių kultūrai ugdyti.

Kolūkis turi septynmetę mokyklą, kuri palaipsniui auga į pilną vidurinę. Vien 12 septynmetės mokytojų sudaro tokią intelektualinę jėgą, kuri, reikiamai organizuota ir aktyviai veikdama, kolūkio kultūros bare gali kalnus versti.

Kolūkyje yra biblioteka, penki klubai-skaityklos.

Pačia kolūkio teritorija eina elektros linija, siejanti Kauną su Ežerėlio durpynu. Atrodo, neturėtų būti sunkumų susitarti su elektros ištekliu tvarkančiomis įstaigomis, kad elektra būtų nukreipta kolūkio pastatams, fermoms apšviesti ir mašinoms sukti.

Kur tik pažvelgi, visur matyti, kad kolūkiui lengvai pasiekiami tie šaltiniai, iš kurių tvinsta į respublikos naująjį kolūkinį gyvenimą visi teigiamieji kūrybiniai pradai, plačiausi galimumai medžiaginei ir kultūrinei statybai.

Kolūkiečiai prisimindami ir skaičiuodami visas savo naudmenas, vis įnirtingiau rūkė pypkes. Toks pasikalbėjimas, matyti, buvo nebe pirmas.

— Galva sukasi sumetus, kokie turtai mūsų rankose! — sušuko vienas kolūkietis. — Tiesiog sėdime prie aukso kasyklos!

— Papasakotum kokiam kolūkiečiui iš tolimesnių rajonų, ką mes turim, — paklaustų, kurią vietą mes pasiekėme respublikos kolūkių milionierių eilėje, — atsiliepė kitas.

— **O kai pasakytum, kad už pennykščius darbadienius negavome nė vieno gramo javų ir nė vienos kapeikos pinigais — nepatikėtų . . .** — pridūrė trečiasis. (M. Pabr. "Dirvos" Red.).

— Kas tau patikės!

— Akis prispjautų!

— Sakytų: šalin iš tokių žemių, jei nesugebate jomis naudotis! Duokit jas mums, pamatysit!

Sujudo ir suklego visi.

Sublykščiojo brėžiami degtukai, ir iš naujo užsirūkomos pypkės.

(Bus naugiau)

*) Žiūrėk straipsnį "Sizifo darbas", 1 pusl.

★ SPAUDA ★

ŽODIS AL. BARONUI

Al. Baronas savo "žodyje Rannitui" (straipsnyje, paskelbtame liepos 3 d. "Drauge", kurio redakcija atsisakė spausdinti atsakymą į tąjį žodį) piktai įžeidžia lietuvį mokytoją.

Perskaidius šį jo straipsnį, susidaro labai juodas lietuvio mokytojo vaizdas: jis įžūlus komunistinis antireliginės propogandos trimitininkas, keikiamas minių. Net ir Lietuvos jaunimas, partizanai, kilus karui, paima ginklą ne prieš ką kitą, o prieš Al. Barono istorijos ir biologijos mokytojus.

Cituoju: "Tačiau mokiniai klasėse kalbėjo maldas, nors mokytojai, kaip ir dabar Rannit, aiškino, kad Kristus nemirė ant Kryžiaus".

Sutikčiau su teigimu, kad mokytojų tarpe buvo tam tikras nuošimtis raudonųjų ir šiaip sau nusiteikusių horizontaliai išsitiesti pagal okupantų patiektą lovį. Taip. Tačiau Al. Barono teigimas yra bendras, taikomas visiems mokytojams, be jokių užuominų apie kurias nors išimtis. Vadinasi, mokytojų nebuvo toje minioje, kurie "ne džiaugėsi, bet keikė okupantus".

Ar gali būti mažiau pelnytas lietuvio mokytojo įžeidimas? Jeigu jau visi mokytojai iš tikrųjų buvo toki, kaip juos vaizduoja Al. Baronas, tad kas gi giedojo Lietuvos himną raudonųjų sušauktoje mokytojų konferencijoje? Jei jie visi buvo toki pataikūnai ir parsidavėliai, tai būtų gera, kad Al. Baronas paaiškintų, kodėl toks didelis mokytojų kiekis baisiojo birželio dienomis buvo sugrustas į vagonus ir atsidūrė vergų stovyklose. Įdomu, be to, būtų, jei jis palygintų ir išvežtųjų mokytojų nuošimtį su kitų profesijų birželio aukų nuošimčiu.

Ne, pone Barone, mokytojų minios buvo ne su išdavikais, bet su tais, kurie keikė okupantą ir raudojo dėl savo tautos nelaimės! Lietuvis mokytojas, apskritai imant, buvo toks, kurio "moraliniu susiformavusiu lygiu galėjome tik didžiuotis" — sako Ignas Malinauskas savo straipsnyje "Į būsimąją Lietuvos švietimo santvarką" (Tėvynės Sargas, 1951 m., III tomas, 1(8) Nr.), ir teatleidžia man Al. Baronas, jei čia aš drįsiu pastebėti, jog Igną Malinauską laikau turinčiu kurkas daugiau kompetencijų kalbėti apie lietuvį mokytoją negu straipsnio "Žodis Rannitui" autorius.

Nusikalsčiau istorinei tiesai, jei imčiau teigti, jog mokiniai, vadinasi visi, neišskirant nei Al. Barono, mokytojus skundė NKVD, kad šie, mokytojai, netrukdo klasėje kalbėti maldą, moko patriotinių eilėraščių, nepeikia patriotiškai nusiteikusių mokinių ir negiria komjaunuolių, nors tokių faktų ir buvo. Tačiau aš šia pačia proga norėčiau pareikšti, kad, apskritai imant, to baisiojo meto mokinius prisimenu su meile ir pagarba.

Cituoju Al. Baroną toliau: ". . . kad Kristus buvo nukankintas kaip "auka saulės dievui" arba "Senas ir Naujas testamentas yra daugelio mokslininkų interpretuojami kaip seksualinės religijos padariniai", tai šitokių sakinių bolševikiniais metais istorijos ir biologijos mokytojai pasiremdami įvairiais mokslininkais, man yra prikišę ligi gerklės ir už tai jaunimas, prasidėjus vokiečių rusų karui, atsilygino partizanų veiksmais".

Tikiu, kad Al. Barono istorijos ir biologijos mokytojai buvo toki, kaip jis čia juos aprašė, tik nenorėčiau sutikti, kad ginklas, kurį paėmė Lietuvos jaunimas 1941 m., buvo nukreiptas prieš istorijos ir biologijos mokytojus. Mieste, kur teko dirbti šių eilučių autoriui, prieš mokytojus niekas nesukilo, nors, be pradžios mokyklų, buvo gausi mokiniais gimnazija ir mokytojų seminarija. Neteko skaityti, nei girdėti, kad tai būtų įvykę kur nors kitur. Čia, žinoma, lemiamą žodį galėtų tarti patys partizanai ir jų vadai, kurių herojiški žygiai tokiu teigimu sumažinami ligi donkichotiškos kovos su vėjo malūnais lygio.

O gal autorius tuo labai ilgu ir griozdišku sakiniu ką kitą norėjo pasakyti? Tiesa, aš jo dalį tepacitavau, bet ar kas, skaitydamas jį ištisai, galėtų kitaip suprasti — labai abejoju.

Baigdamas šį trumpą savo žodį, norėčiau pareikšti: gaila, kad mokytojų tarpe buvo nors ir vienas kitas raudonas, gaila, kad Al. Barono istorijos ir biologijos mokytojai prikišo jam, jo žodžiais, ligi gerklės bjaurių antireliginių sakinių, pagaliau gaila, kad jo logikos mokytojams nepavyko savo mokiniui įkalti į galvą, jog ab uno dicere omnes yra logikos klaida, kuri, perkelta į etikos plotmę, gali virsti nusikaltimu.

V. Kavaliauskas

Ar jau
įstojai į
VILTIES
draugiją?

Assad atliko uždavinį

IGNAS J. ŠEINIUS

II

Grįžęs prie automobilio, pastatyto seraljo mūrų ir platanų paunksmėje, Assad susimąstęs apsidairė. Buvo dėl ko susimąstyti.

Nuo seraljo ir sodo pakilos, dviejų susitinkančių ir prasilenkiančių upių apjuostos, Debridan gulėjo nusitiesęs po jo kojų kaip pavertas. Kojų, daugiau batų spaudimo nejaučiančių. Su daiktais į vakarus palinkusios saulės baltai nuspindintų kubikinių, modernių pastatų gatvėmis. Kuriuos per trejus metus viešpatavęs, nuverstas režimas visaip bandė sutautinti. Prisegiojo namiriškos ornamentikos sąsparų, karnizų, o naujiems valstybiniams pastatams, bankams ir bazarams užkorė minaretiško pobūdžio bokštus ir bokštelius. Net jiems! Tik šios naujos, savaip pagerintos miesto dalys ir gatvės skendo pilkoje siaurų, kreivų gatvelių ir pilkų, iš molio krėstų kubikinių namukų jūroje. Su daug kur ant plokščių stogų džiauti pakabintais, plevesuojančiais margais ir baltais, lopytais baltiniais. Ir šen ir ten iš tos išmargintos pilkos jūros šauniai statmenai kilo žydriai mėlyni ir žydriai žali minaretai. Tikri minaretai, šimtmečius išstovėję, lakių, kilnių linijų, nekintamai, skoningai šykščiai skersiniais arabeskais sužydę. Lyg kokios dykumos, nei kaitros nei sausros nebijančios, nevystančios gėlės. Kaip pilko, nesibaigiančio vargo gėlės, pabaigos nežinančiomis iliuzijomis sužydusios, dieną naktį žmonių viltimi dangun pasinešusios.

Assad dairėsi aplink po miestą, šiaurėje ir rytuose turtuolių giedriomis vilomis į kalnų terrasas įsirėmusį, dviejų upių ir upelių slėniais dekoratyviai nutysusį. Vakaruose, anapus seraljo salos, miestą saugojo eilių eilės raudonai dažytų kareivinių. O į pietus, kiek akis matė, tęsėsi mažiukų, iškrypusių namelių skurdo miestas, ten toli lopiniais ir juostomis su dykuma susinėręs. Iš pietų miesto, net ir prieš vėją, traukė česnako ir prakaito kvapas.

Kuria kryptimi jis turėjo pabandyti pradėti ieškoti padykusio šahpuro? Pietų mieste, kaip kaitros ir žiemos speigų kankinamoj dykumoje, kaip iš po akmens, skurde ir nešvaroj neretai augo ir žydėjo nežemiško grožio merginos. Vėrė akį kaip minaretai, gundė ir vyliojo vyrą kaip kalnų stirnos medžiotoją. Dėl jų anksčiau, Hussam-Eddinui pradėjus naują gadynę, buvo nelengva išlaikyti monogamijos įstatymą. Nebus lengviau ir dabar, reakciją antrą kartą nugriovus. Tų pietų miesto gražuolių galima buvo susitikti pardavėjų pareigose moderniuose bazaruose, mašinininkių ir valdininkių pareigose bankuose, valdžios įstaigose. Žinoma, jų nestigo ir grožio salionuose.

Tik kas, kas ir kur apsukė Nirsanui galvą, jį nuo krašto ir krašto ateitį apimančių pareigų paviliojo?

Prie laužytų ir suktų problemų jau kiek po perversmo pratusi Assado galva negalėjo surasti atsakymo.

Jis žinojo aiškiai vieną daiktą: šahpuras Nirsan visdėlto turėjo stiprų būdą, buvo tvirtos valios vyras. Jam nestigo ir gero, išlavinto skonio moters pagundos atžvilgiu. Jis pažinojo ir savo socialės padėties svorį. Kokia mašininkė, kad ir skaisčiausia pietų miesto gėlė, jo negalėjo suvilioti.

Ar neišsišnekėjus, atsargiai, šahpuro neminint, su policijos augštais pareigūnais, miesto augštuomenės papročių ir palinkimų žinovais? Kad paskui pačiam lengvau susiorientavus.

Ne, neatsargu. Joks, ir mažiausias šešėlis neturėjo pakrypti šaho šeimos pusėn.

Jis pasišnekės su savo žmona, Kassiri, daug kur savo geriausią patarėją. Jai, jaunai, gražiai ir inteligentiškai moteriškei, nemažai kas buvo prieinama ir dar daugiau žinoma. Ją mėgo moterys, nuo jos nesišalino gerai informuotos ir įtakingos padėties vyrai.

Įsėdęs žalvario spalvos sportinin automobilin, Assad išvažiavo iš rinktinių kareivių saugimos seraljo salos ir pasuko Ahmado Didžiojo gatve šiaurėn. Namon savo vilon, kokį šešioliką kilometrų nuo miesto.

Nuosavaus kampo, žalioj pašlaitėje šiaurės pusėn reginys dar daugiau pragiedrino Assado mintis. Kaip kiekvieno iš miesto pravažiuojančio ar iš ten keliaujančio. Su baltutėle ir dar nesena vila fenikso palmių paunksmėje, su įvairių medžių ir vaismedžių sodu, topulių didelio ir tankaus rato saugomo. Su iš kalnų čiurlianančiu upeliu, nuolat keičiančiu vandenį didelėj maudymosi kudroj. Su didingai mėlynuojančiais kalnais tolumoje, dvelkiančiais gaivinančia vėsuma. Kai iš ten pavakariais ir naktį papučia vėjas.

Įsukus Assadui sodan ir išlipus ties garažo durimis, paslėpto skietmedžio krūmų, į jį sužiūro keli povai iš po sirbstančių vyšnių medžių. Lyg klaustų: "Kodėl šiandien taip anksti? Nejau taip greitai pralošė šahas? Ir daugiau nepanorėjo?"

Viduj priemenėje jo nepasitiko negras John, kad priimtų skrybelę ir pirštines ir painformuotų ką veikia ponia. Kassiri, matyt, nelaukdama jo taip greitai iš šaho, bus davusi tarnams laisvą popietį. Kad pačiai, dailiai ir vėsiai įrengtame hareme, — jų dviejų paslaptis, — pasinėrus kokin prancūziškan ar angliškan romanan. Prie atvirų langų girdint upelio čiurlianimą ir svirplių smuikavimą. Šveicarijoj išauklėta Kassiri mėgo gerą grožinę literatūrą.

Pakeitęs nepatogius batus minkštomis ir tyliomis kalnų ožio kailio šliurėmis, Assad nustebins nelauktai grįžęs išsiilgtą Kassiri. Nors jau trečią, bet tik vienatinę trečią, ištikimą žmoną. Gilaus dangaus žvaigždę, visų jo jausmų ir norų karalaitę, niekur neregėtą šahsenem. Kurią jis savo žmona pasirinko iš anksto neblogai pažinęs ir vėliau nei kartą negavęs progos nusivilti.

Minkštomis šliurėmis minkštais kilimais slinko Assad, meilės sparnų keliamas, kaip šešėlis iš kambario kambarin. Namų priežiūros gerai įteptos durys negirgžterėjo nei viena.

Anapus, kaip dera naujai gadynei, vakarietiškai įrengto miegamojo buvo jų nedidukas, vienai vienatinei žmonai haremas. Brangiausiais Kašmiro vilnos kilimais nuklotas ir asloje ir sienomis, jazmino kvepalais įkvėpintas, o naktimis, naktimis paslaptingų šviesų nušviečiamas.

Praskleidęs užlaidas, buvusias vietoj durų, Assad džiaugsmingai iškėlė rankas. O iškeltos rankos tą pat akimirksnį, dar staigiau, pastyro ore. Jam geležimi surėmė krūtinę, atėmė kvapą.

Lengvai, nes per lengvai apsivilkusi, kad ir šiltą dieną, Kassiri gulėjo patraukliai išsitiesus tarp nuotaikingai marguojančių pagalvių. Ne su kokia knyga rankoje, ne. Abiem rankom ji skabino šalė jos patogiai atsigulusį . . . Įspūdingai vyriškai į ją įsižiūrusį . . .

Bejėgiai, kaip pakirstos, nukrito Assado iškeltos rankos. Jautė, koks visas jis sunkus buvo, pasidaręs. Nepasveriamai sunkus. Nei žodžio nepasakęs, — ir kur galėtų ką pasakyti! — kojos priekin nekėlęs jis ėmė trauktis atopakaliu. Kaip tikras karys neįveikiamoje padėtyje, prieš kalno sieną pastatytas. Traukdamasis Assad kliuvo lovos, kėdžių miegamajam, nepataikė durų valgomajam, bet triukšmo, nei mažiausio čežesio nesukėlė, ne.

Atopakaliu pasiekęs priemenę, sėdo jis pirmon pasitaikiusion kėdėn kaip pasodintas. Jei civilizuotai išauklėtas John jį dabar būtų pamatęs, būtų paslaugiai nustebęs ir paklausęs:

— Gal mano pašai stiklą šalto vandens?

— Dar niekados ji tokia graži, taip pasakiškai patraukli neatrodė! — būtų Assad sušnabždėjęs negrui. Ne kaip kokiam svetimam, ne kaip tarmui, o kaip vyrui, kuriam vyras savo gyvenimo giliausių pergyvenimų negalėjo sulaikyti.

Čia priemenėje Assad buvo vienas, nekeno nematomas. Širdis jam plyšo, galva skilo. — Jam ėmė stigti oro, erdvės!

Susigraibęs tvarkingai pastatytus batus, jis nusiavė tylias šliures. Persiavė.

Automobilio motorui kukliai suduzgus, automobiliui atopakaliu iš sodo riedant, povai sustojo vyšnias rankioję. Kaklus ištiesė, galvas šonu pakreipė. Lyg klaustų: "Nejau vėl atgal? Ttai staiga?"

Automobilis pasinešė atgal Debridano pusėn. Kodėl ten?

Assadui kaito rankos, suspaudusios vairo lanką. Alkūnės žaizda ėmė gelti.

Argi galėtų jis pranešti šahui, kur ir kaip surado šahpurą Nirsaną?

Nejau šaho instrukcijos jam nebuvo aiškios? Įtikinti šahpurą susiprasti . . .

Tik kaip vidaus reikalų ministeriui tikinti žmogų, sosto įpėdinį, suradus tokioj nepaprastoj padėtyje? . . .

Ar nebuvo jam šaho duota teisė senu namirų papročiu nubausti nusidėjėlį? Ir jo suvedžiotoją — netikelę, didžiausią kaltininkę, neapsakomą nusidėjėlę Kassiri. Visos aplinkybės "nelaimei" buvo kaip paruoštos.

SENIAU IR DABAR

K. S. KARPIUS

KAIP ILGAI AZIJA IŠSILAIKYS?

Korėjoje Amerika nenorėjo laimėti, nors galėjo. Tą patį pakartojo Prancūzija, neturėjusi noro kariauti su komunistais, ir atidavė didelę dalį Indo Kinijos Kremliaus įtakai. Džiaugdamiesi savo pergale, Kinijos ir Maskvos raudonieji vadai pasitenkinusiai rengiasi platesniems Azijos užkariavimams. Ir nors vakarų pasauls tą žino ir mato, bet mažai ką daro apsisaugoti nuo visos Azijos prarijimo.

Atsimename kokias pastangas dėjo Amerika, ir dabartinis prezidentas Eisenhoweris, kad pasiektų su komunistais Korėjos karo paliaubas. Bet dabar spauda priekaištauja Prancūzijai "išdavystę", įvykdymą antro Muencheno, kaip anglai kad 1938 m. padarė parduodami dalį Čekoslovakijos. Kurie amerikiečiai pernai piktinosi Korėjos paliaubų begėdišku aktu, ir dabar pakartoja, kad Amerika padarė nepataisomą žygį — bet jis jau nepataisomas.

Nors Amerika norėjo pasilikti nuošaliai nuo Prancūzijos pasidavimo Maskvai ir Kinijai Azijoje, Londonas ir Paryžius privertė Ameriką tapti dalininke to pakartotino Azijos išdavimo. Valstybės sekretorius Dulles buvo skubomis iššauktas į Paryžių, kur Eden ir Mendes-France vertė jį pakeisti savo galvojimus. Ir jis sutiko pasiųsti Ženevon savo padėjėją dalyvauti Vakarų kapituliacijos akto pasirašyme.

Po to viso prezidentas Eisenhoweris pasakė, nors tas mums nepatinka, tačiau mes "nepanaudosim jėgos tam kas padaryta suardyti". Kitaip sakant, Amerika, patvirtindama Prancūzijos kapituliacijos Indo Kinijoje aktą, suteikia užtikrinimą komunistams, kad ir nesikiš jiems sauvaliaujant. Kas laukia tų pavergtų žmonių puikiai Lietuvos žmonės-tremtiniai žino.

Prezidentas dar pridėjo: "Mes taipgi pareiškiam, kad komunistų atnaujinimas agresijos iššauks mūsų rimtą susidomėjimą".

Tą Amerikos prezidentas skelbė po Korėjos paliaubų pasirašymo, ir ypatingai grąsino Kinijai nesikišti į Indo Kinijos karą, neteikti tenykščiams komunistams pagalbos. Bet kai jie tą darė ir privertė Prancūziją kapituliuoti metams praslinkus po Korėjos paliaubų, Amerika nei pirštu nepagrumojo komunistinei Kinijai.

Kas šeimininkauja Washingtone?

Šios vasaros pradžioje, kai pradėjo aiškėti Dien Bien Phu tvirtovės puolimas, ir prezidentas, ir viceprezidentas, ir valstybės sekretorius pradėjo kalbėti apie Amerikos intervenciją Indo Kinijoje. Pasirodo, ir generalinis štabas vienbalsiai sutiko, kad Amerikos interesams intervencija reikalinga. Nors buvo aišku, kad reikalas nebus lengvas ir pareikalaus aukų. Washingtone buvo atsiradęs pasiryžimas Indo Kiniją gelbėti iš komunistų nagų.

Kodėl dalykai pasikeitė ir kodėl Amerika staiga sumėtė savo pėdas trauktis atgal? Washingtono korespondentai tikrina, kad tam pasipriešino iždo sekretorius Humphrey ir prezidento brolis, Milton Eisenhoweris, kuris skaitomas administracijos užkulisinė valdanti jėga. Milton Eisenhoweris pareiškė, esą "kraštas to nepakęs", ir prezidentas nusprendė nedaryti to, ko pats norėjo, kam pritarė ir viceprezidentas, ir valstybės sekretorius ir generalinis štabas.

Milton Eisenhoweris, taip pat buvęs vieno universiteto prezidentas kaip ir gen. Eisenhoweris, kol jiedu atėjo į Washingtoną, kažin ar buvo laisvas nuo Amerikos universitetuose esančių iš Vokietijos subėgusių žydų komunistų profesorių įtakos? Toje įtakoje buvę ir esą amerikiečiai nei vienas nenori komunistams pralaimėjimo jokioje pasaulio dalyje, nors jie patys ir nėra komunistais nei Kremliaus agentais. Prezidentas Eisenhoweris yra padaręs daug pakeitimų savo viešų pareiškimų tarptautiniais klausimais. Ar brolis Milton tik nebus visko to kaltininkas?

KORĖJOS PREZIDENTO ATSILANKYMAS

Metinėse Korėjos paliaubų sukaktuvėse Amerikon buvo atvykęs Korėjos prezidentas Syngman Rhee patirti ką Amerika darys su jokių pasekmių neduodančiomis sutartimis dėl Korėjos ateities. Rhee visomis pastangomis priešinosi toms paliauboms, žinodamas, kad šaurinė Korėja tuo būdu paliks komunistų kontrolėje. Amerika tada taip buvo užsidegusi paliaubas pasiekti, kad Rhee buvo vadinamas net išdaviku ir nedėkingu Amerikai.

Rhee, dabar kalbėdamas Kongreso atstovams, pareiškė savo planą sudaryti 2,000,000 kariuomenę iš korėjiečių ir kinų nacionalistų veržtis į Kiniją prieš komunistus, kaip padarė nacionalistai Gvatemaloje. Jis tik nori gauti Amerikoje tam reikalingus ginklus. Tačiau Rhee to tik pageidavo, toli gražu Amerikoje neranda sau pritarimo.

Syngman Rhee Amerikoje jaučiasi kaip namie, nes jis čia baigė augštuosius mokslus, čia praleido 33 metus savo tremties gyvenimo išėjęs iš Japonijos kalėjimo, kur buvo laikomas kaip politinis kalinys, Korėjos laisvės kovotojas.

ALIASKA DAROSI BRANGESNĖ IR BRANGESNĖ

Nors buvo kaltinamas tuometinis valstybės sekretorius Seward "išmetimu" $7,200,000 pinigų įgijimui "beverčio šaldytuvo", tada — 1857 m. nupirkęs iš Rusijos Aliaską, bet dabar visi giria už jo išmintingą žygį.

Aliaska yra didesnis plotas negu tos 13 kolonijų, kurios sudarė Amerikos respublikai pagrindą. Jos pirkimas atsiėjo apie du centus už akrą. Tuo pirkimu iš Amerikos kontinento buvo išstumta Rusija, kuri kiek anksčiau buvo besiekianti Pacifiko pakraščių pietų link, Kalifornijos ir Oregon teritorijon. Kažin ar vėliau Rusija būtų iš viso norėjusi Aliaską parduoti, o dabar, turėdami Aliaską, bolševikai jaustųsi kaip valdą pusę Amerikos.

Aliaska davė Amerikai aukso ir vario. Tas jau daug kartų atmokėjo tuos septynis milionus dolerių. Ir dabar vien tik žuvies sugaunama Aliaskos upėse tiek, kad kasmet gauna virš tų septynių milionų dolerių.

Aliaska yra labai miškinga. Ir tas dar labiau didina jos vertingumą. Aliaska branginama dar labiau, nes ten įrengimi medžio ir celiuliozės gaminimo fabrikai. Šiomis dienomis ten pradėjo veikti moderni medžio apdirbimo įmonė 52 milionų dolerių vertės, kelis kartus brangesnė, negu paačios Aliaskos pirkimo kaina. Kita bendrovė rengia Aliaskoje popierio dirbtuves $75,000,000 vertės. Dar kitos bendrovės stato medžio dirbtuves po 20, po 40 milionų vertės, kas Aliaską daro bangesnę ir brangesnę.

IGOR GUZENKO RASO

Igor Guzenko, buvęs Kanadoje Sovietų pasiuntinybės slaptų dokumentų tvarkytojas, 1945 metais pabėgęs iš savo pareigų su 109 svarbiais dokumentais ir pasidavęs Kanados globon, dabar turtėja savo raštais.

Gavęs visą Kanados globą ir apsaugą, Guzenko gyveno neturėdamas ką veikti. Sukūrė apie 630 puslapių romaną iš komunistinės Rusijos ir savo pergyventų laikų — "Titano žlugimas". Tame veikale Guzenko išveda, kad Rusija augina tik dviejų rūšių žmones — mirusius ir pasmerktuosius. Knygos puslapiai numarginti savižudystėmis, moterų-merginų išgėdinimais ir žūdymais. Veikalas sukasi maždaug apie tipą, kokiu buvo Maksim Gorkij.

Tik 35 metų amžiaus turėdamas Guzenko jau tapo amerikoniškas kapitalistas. Be gausių honorarų, kokius jis už tą knygą gauna, jis dar gavo $100,000 už teisę padaryti iš to veikalo filmą. Taigi, už metų kitų jo veikalas gali pasirodyti kino teatruose. Jis rašąs ir kitą romaną, kuriame daugiau įjungia save.

DR. KAZIO GRINIAUS ATSIMINIMŲ REIKALU

Redakcija gavo iš laikraštininko B. Dundulio, vieno iš Dr. K. Griniaus komiteto narių atsišaukimą, kurį prašo pagarsinti. Atsišaukime sakoma:

"Dr. Kazys Grinius paliko labai daug savo atsiminimų apie lietuvių tautos kovas dėl laisvės, visuomenines lietuvių organizacijas ir paskirus veikėjus. Kiekvienam, kuris nori geriau susipažinti su mūsų tautinio gyvenimo praeitimi, jie turi neparastai didelę vertę.

Pirmasis Dr. Kazio Griniaus atsiminimų tomas buvo išleistas tremtyje, Vokietijoje, bet medžiaga kitiems tomams dar tebėra rankraščiuose, nors jau praėjo ketveri metai nuo buvusio Lietuvos Respublikos Prezidento mirties. Juos reikia galimai greičiau atspausdinti.

Šituo tikslu Chiragoje susiorganizavo komitetas iš buvusių Dr. Kazio Grinaus draugų, artimųjų bendradarbių ir jo visuomeninės veiklos rėmėjų.

Komitetas yra susitaręs su ponia Kristina Grinienė, velionies palikimo paveldėtoja, ir netrukus bus inkorporuotas Illinois valstybėje, kaip ne pelno tikslams draugija. Jisai atidarė sąskaitą Universal Savings and Loan Association. Komiteto adresas yra toks:

Dr. Kazio Griniaus Komitetas
1739 South Halsted Street
Chicago 8, Illinois.

Komitetas susitarė su pirmojo atsiminimų tomo leidėjais dėl jo platinimo. Asmenys, kurie nori jį įsigyti, yra prašomi kreiptis į šį komitetą, atsiųsdami po $2.00 už egzempliorių.

Antrąjį tomą rengiamės išleisti Dr. Kazio Griniaus penkerių metų mirties sukakties proga, kuri įvyks 1955 metų birželio 4 dieną. Tikimės, kad plačioji lietuvių visuomenė šį darbą parems, nes Dr. Griniaus palikti raštai yra svarbus visai lietuvių tautai reikalas."

KAS UŽSISAKĖ DIRVĄ — TAS NESIGAILĖJO!

IŠTIKUS GAISRO NELAIMEI

Kada jūsų namai arba rakandai tampa sunaikinti arba sugadinti ugnies, kreipkitės į P. J. KERŠIS, dėl apkainavimo, ko visada reikalauja apdraudos kompanijos pirm, negu išmoka už nuostolius.

P. J. KERŠIS
609 Society for Saving Bld.
Telef.: MAin 1-1773.
Rezidencija: PENINSULA 2521

Seniausias ir gražiausiai iliustruotas lietuviškos minties žurnalas.

MARGUTIS

Įsteigė kompozitorius A. VANAGAITIS
Kaina metams $3.00
Chicago 36, Ill.
6755 So. Western Ave.

Nuvargęs? Nerimstąs? Susirūpinęs?

MILK PRODUCERS FEDERATION OF CLEVELAND
1012 Webster Ave. • Cleveland 15, Ohio

Kodėl jis nepasielgė kaip vyras ir namiras? Kodėl apvylė šaho pasitikėjimą, nusižengė jo valiai?

Grįžti atgal? Iš pusiaukelės Debristanan...

Tokiais atvejais niekas pabėgęs negrįžta. Namiras, paša negrįžta.

Visdėlto Assad prilaikė kiek automobilį, nusišluostė prakaitą. Ėmė kiek šalčiau galvoti.

Ar ne geriausia laikytis konstitucinės tvarkos? Pasiūlyti ministeriui pirmininkui sukviesti vyriausybę posėdžiui ir viską ten nušviesti.

Nuo tokios minties sukrėtė Assadą tikras šiurpas. Tai būtų juoko jo kolegoms vyriausybėje. Visas kraštas juoktųsi.

Vienintelė išeitis grįžti seraljin ir papasakoti šahui. Tegul Hussam-Eddin kaip Nirsano tėvas ir valstybės galva pats viską sprendžia. Ar paveda kam kitam...

Nuo tos pakrikusios minties Assado automobilis sustojo lyg savaime.

— Nėr ko galvoti. Viskas tik daugiau susimaišo, — mėgino galvoti išprakaitavęs ir šalčio kratomas Assad paša.

Kiek pastovėjęs, nieko negalvodamas Assad suprato, ką jam reikėjo padaryti. Paleido motorą, važiavo toliau lėtai.

III

Debridane Assad nesustojo. Bet pravažiavo miestą iš šiaurės į pietus kaip dera pavyzdingam namirui ir vidaus reikalų ministeriui. Mandagiai atsakinėjo į susisiekimo ir kitų policininkų sveikinimus, sustojo gatvių kryžkelėse, kur reikėjo sustoti. Nors Debridano kaip ir viso krašto motorinis susisiekimas nebuvo labai didelis ar ištaigingas.

Jo tikslas buvo Likimo oazė. Pirma pietų pusėn oazė, koks trisdešimts kilometrų nuo Debridano. Jau senesniais laikais ją mėgo lankyti dykumos žvėrys, liūtai, tigrai ir jų palydovai. Mėgo jo paunksmę ir gaivinantį šaltinių vandenį. Jie taip pat gardžiavosi sostinės ir apylinkių nusikaltėliais, kurie ten būdavo atvedam ar atvežami. Hussam-Eddinui sudemokratinus krašto bausmės įstatymus, atėjo Likimo oazės lankytojams-žvėrims sunkesni laikai. Bet turizmui išsivyščius jie vėl buvo pagerėję. Liūtai ir net tigrai priprato turistų atsivežamas užkandas imti iš rankos ir leido save fotografuoti pageidaujamose pozose. Sumanūs vertelgos buvo net įrengę oazėj užkandų, ledų ir gėrimų pardavinėjimą. Grįžus reakcijai dingo Namiristano turistai ir Likimo oazė virto, kuo buvo anksčiau: sužverėjusių žvėrių ir nusikaltėlių susitikimo vieta.

Važiuodamas dabar Assad matė, kad kelias Likimo oazėn visur buvo taisomas, lyginamas. Ir kad nedulkėtų, grindžiamas tašytais akmenimis. O kad jo neužpustytų smėlis, buvo atstu šonais statomos pintinės tvoros. Aiškiai buvo matyti, kad iždas tikėjosi naudos, naujų turizmo bangų. Be abejonės, net iš pačios doleringos Amerikos. Gal daugiausiai iš ten, jei dabar vedamos derybos pavyktų.

Daug kas iš kelio statybos priežiūros ir iš darbininkų pažino Assad pašą. Manė, kad ir vidaus reikalų ministeriui buvo įdomu pasižiūrėt, kaip toli darbų nueita. Juk prieš šahpuro vedybų iškilmes jie turėjo būt baigti.

Sustojus ties vienu baigiamu statyti tiltu, vienas inžinierių ir nepaklausus tikino, kad visi kelio darbai šahpuro vestuvėms bus baigti. Nors šiandien taip gal dar ir neatrodė. Assad tikėjo, jis matė, kad atsargiai važiuojant visur buvo galima pravažiuoti. Girė darbą, domėjosi smulkmenomis.

Niekam, matant ir šnekant su Assadu paša, galvon negalėjo ateiti, kad jis nemanė grįžti iš oazės.

Assad tvirtai buvo pasiruošęs negrįžti atgal. Nesugebėjęs atlikti šaho pavedimo, nesugebėjęs apsaugoti krašto reikalų, net nemokėjęs paruošti šahpurui ir jo suvedžiotojai niekšei pelnytos nelaimės, jis turėjo pats sau surengti nelaimę. Kaip tikras namiras, kaip pareigos žmogus, kaip piktai apgautas vyras. Bet visdėlto kaip vyras ir Assad paša iki pat paskutinio akimirksnio.

Jis jau daugiau nejautė, kad jam kartais, vairą kur staigiau pasukus, sugeldavo alkūnė. Nejautė kad nuo šilumos, ir šilumos nuo motoro, batai spaudė ir veržų kojas. Kaklaraišį atsirišo ir marškinių apykaklę atsisegė. Automatiškai, negalvodamas, kaip žmogus pasiruošęs rimtam gyvenimo žygiui.

Oazė jau buvo matyt. Palmių viršūnės kyšojo ir draikės anapus kopų nugaros. Kaip viliojanti rami sala augštomis smėlio bangomis įsiūtusioje dykumos jūroje. Sustingusių bangų jūroje. Pavakario vėjo nešiojamas smėlis skraistėsi kopų nugara perregima skiauterimi. Dažėsi skiauteris daiktais rausvai, daiktais žalsvai melsvai, atsimušdama į saulėleidžio raudonu auksu pasruvusį dangų. Automobiliui netoli oazės išbaigtu keliu kylant, čia visdėlto plonai prineštu smėliu girgždant, šešėliai ėjo pašlaičiu ilgyn, darės vis mėlynesni. Lyg vėso. Likimo, paskutinės valandos šešėliai, kurie aušo saulės įkaitintuose smėlynuose.

Apie tai Assad nei nepagalvojo. Jis jautės lyg būtų pakeliui į mūšį. Mūšin ne pirmą kartą. Šįkart su aiškiai žinoma išeitim. Visdėlto pasiryžęs, drąsus, žingeidus, kas jam atsitiks. Kaip atsitiks.

Pravažiavo įlinkusią kopų nugarą. Nusileido. Apačioj tuojau prasidėjo sidabrinių, siauralapių karklų tankūs krūmai. Palei juos ratu kairėn sukė gerai ištaisytas, čia nuo smėlio švarus kelias. Kitoj kelio pusėje žėlė kupstais pilkos ūsnys, o po jų sausų, geležinių lapų dagiai. Ūsnys žydėjo kruvinai raudonu, giedriu, skaidriu krauju. Dagių gėlės niūro juosvai mėlynai.

Assad važiavo atsargiai, pamažu, lyg kelias būtų kreivas ar išduobėtas. Taip važiavo sau nežiniom. Pravažiavo karklų tankią ir plačią juostą, įvažiavo pačian oazėn. Augšta, žvilgančia žole sužėlusia, kylančią nedidelėmis minkštų linijų kalvomis, dubstančią švelniais, sultingesnės žolės slėniais. Lieknos palmės derinos tai grupėmis, tai stovėjo pavieniui ir lengvai linkdamos šlamėjo viršūnių vainikais. Tai šėn tai ten būrėsi jaunutės palmės, ilgais lapais įsiremdamos pievos, skubėdamos augti.

Nesidairydamas kaip čia nepaprastai gražu, Assad sustabdė automobilį ir išlipo. Lyg būtų atvažiavęs kaip vidaus reikalų ministeris patikrinti, kur būtų tinkamiau padavusiems prašymus leisti pastatyti arbatos, šaltų gėrimų ir užkandų kioskus.

Na čia kas? Netoliese, jauniklių palmių paunksmėje stovėjo pastatytas automobilis. Taip pat sportinis, dviejų vietų, ištaigingos, tik tamsesnės nei jo žalios spalvos. Assadui nebuvo kada gaišti, bet jis taip pat nenorėjo, kad jam štai netrukus su kokiu liūtu ar liūtais susitikus, imtų jį kas gelbėti. Priėjo arčiau. Automobilis buvo tuščias. Jokių jame daiktų ar ginklų. Tik priešakyje, viršum motoro gaubtuvo, tyliai kybojo Amerikos Jungtinių Valstybių drižai žvaigždėta vėliavykė. Kas nors iš amerikiečių prekybos delegacijos, atvažiavę drąsiai, be palydovų pasigerėti Namiristano pagarsėjusia oaze.

Assad pasuko didžiojo šaltinio pusėn, kur liūtai saulei sėdant, muloms iš minaretų visam krašte maldon šaukiant, ateidavo atsigerti. Tikėdamiesi ir kaikuo užsikąsti. Jis brido žole tylom. Girdėjo tik, kaip širdis, gal norėdama sudrausti, daužė jam iš vidaus krūtinę.

Atokiau nuo šaltinio, išvoliotoje žolėje, kalvos pašlaitėje, ilsėjosi liūtė. Laižėsi patenkinta, prisimerkdama. Lyg snustų augštų palmių šlamėsyje. Jos trys pusmetiniai liūtukai žaidė žolėje kas sau. Vienam, atsitupusiam ant uodegos, niekaip nesisekė ištraukti galvos iš baltos tropikinės skrybelės. Abiem priešakinėm kojom plėšė skrybelę nuo galvos, mėtė galvą į šonus, niekas nepadėjo. Kitas liūtukas susimąstęs vartellojo filmų kamerą ir žiūrinėjo jos atvertą vidų. Trečias nieko neturėjo prieš, kad buvo įsinarpliojęs juodai blizgančion, nesibaigiančion filmos puoston. Linksmas lakstė ratu pievoje, šokinėjo ir stvarstė dantimis nuo jo neatsiliekančią, šnarančią juostą.

Buvo kitų nesenų liekanų. Daug kas rodė, kad kaikoks amerikietis, gal du, užbėgo jam už akių. Matyt nenorom, neapgalvotai.

Assadui neliko nieko kito kaip bristi toliau, oazės gilumon. Nenustojant vilties, kad susitiks kokį alkaną liūtą. Liūtė pastebėjusi tarp palmių artėjantį žmogų, tingiai atsistojo, žvilgterėjo raginančiai į vaikus ir nukiutino šonan, tankumynan. Liūtukai neatsiliko. Tik vienam trukdė tarp kojų įsinarpliojusi filmų juosta ir liūtuko niekšo iš užpakalio filmos svarstymas. Daugiausiai vargo buvo liūtukui su tropikine skrybele. Ji kabėjo jam dabar pakaklėj ir daužė kojas.

Staiga virš galvos, iš vienos pusiau paaugėjusios ir linkterėjusios palmės, Assad išgirdo pridususį kuždėsį. Tą pat akimirksnį virto kuždėsys į sušlubusį švilpterėjimą. Nors labai nenorom stabterėjo Assad ir žvilgterėjo augštyn. Iš palinkusios palmės vainiko kybojo moteriškos kojos. Gyvos, ne nuogos. Vakarietiškos mados baltais batukais apautos, padoriomis, ilgomis nylono kojinėmis. Nors Assad mintimis jau buvo kitam pasaulyje, visdėlto pastebėjo, kad kojos buvo nieko sau sudėties, tiko stiliumi prie jaunos palmės liemens.

(B. d.)

VISAI SLAPTAI...

IŠMINTINGOS GALVOS

Dabar mums vėl netrūksta išminčių. Skaitai laikraščius ir tiesiog išpampsti visokiu mandrumu ir išmanumu, kurį tau anokie, va, alšėnai, braždžioniai ir dauniai arba kad ir toks šiaučius iš Philadelphijos pro kiekvieną plyšį į dvasios uzbonus supila. Jiems nėra jokių paslapčių. Jiems atviros ir valdovų galvos ir dangaus žvaigždės. Jie žino, kas buvo ir kodėl buvo. Jie žino, kas bus ir kaip bus.

Sakysim, kokia Indokinija, tai mums ir painiava ir velniava. O aniems ten, paminėtiems ir ne, viskas aišku. Jie dėsto, lyg Mikaldą skaitytų: "Indokiniją valdo prancūzai. Kai prancūzai pabėgs, tai jie Indokinijos nevaldys. Kai jie jos nevaldys, Indokinijoje neliks prancūzų".

Paprasta, aišku ir gudru.

Arba imkime lietuviškąją bylą. Mums tikrai galva sukas, kur čia Lozoraitis, o kur Krupavičius ir Vlikas. Tik šitie publicistai ir kolumnistai viską kiaurai mato, lyg aiškiaregiai.

"Lozoraitis nori būti šefas. Jis diktatorius. Krupavičius nenori būti šefas. Jis demokratas. Diktatorius negerai. Demokratas gerai. Lozoraičio raštai netikri. Krupavičius turi tikrus raštus. Lietuvą išvaduos Krupavičius. Lozoraitis Lietuvos neišvaduos".

Skaitai prastas žmogus ir žinai, kad su Lozoraičiu neik, nei velnio nelaimėsi. Tai su Lozoraičiu ir neini. O kai kiti niekur neveda, tai taip ir stovi vietoje, patriotiškai ir demokratiškai susimąstęs.

O tuo tarpu gali ir apie tai, kas daros Lietuvoje pasiskaityti: "Per Lietuvą teka Nemunas. Prie Nemuno gyvena lietuviai. Dabar ne visi lietuviai gyvena prie Nemuno. Kiti gyvena Sibire. Kur nėra lietuvių prie Nemuno, ten gyvena rusai. Kai lietuvių mažiau, tai rusų daugiau. Kai lietuvių neliks, liks rusai. Štai, kur nuvedė mus Churchillis, Rooseveltas ir Jalta!"

Visi suka galvas ir nežino, iš kur alšėnai, braždžioniai, dauniai ir šiaučius iš Philadelphijos toki gudrūs ir taip viską žino. O aš žinau, tik niekam nesakau. Tai iš Petro Busilo šita išmintis į pasaulį išėjo.

Gyveno Busilas tokioje palėpėje amžiną atilsį IRO globoje. Pasenęs, barzdotas, o niekad nevedęs. Taip ir palikęs sveikų nervų ir neiškreipto proto.

Kas bebūtų atsitikę, Busilas iš lėto, bet ir neklupdamas išdėstydavo, kaip atsitiko, kaip neatsitiko ir kaip galėjo atsitikti.

Prirašytum ilgiausią romaną, gal tokį be galo, kaip Mazalaitės "Saulės taką", jeigu norėtum visus atsitikimus išpasakoti, kur Petro Busilo išmintis viską atskleisdavo ir nieko neapšvietus nepalikdavo. Užteks ir vieno pavyzdžio, eilinio ir gero, kaip ir visi kiti.

Karozų vaikas ėjo pro duris, vis kaip nežmogus šoko nuo laiptų viršaus į šaligatvį ir nusilaužė koją.

Kol vaikas kriokė ir spiegė, motina verkė, kiti apstoję galvojo, ką čia reiktų daryti, Busilas, ant lazdos pasirėmęs, jau iš lėto dėstė:

— Matot, šaligatvis iš cemento. O cementas tai kaip akmuo. Kol jis nesušalęs, tai būna nekietas, o tokia košė. Paskui sušąla ir būna kietas. Kai ant kieto eini gerai, tai gerai. Kai gerai šoki ir gerai nušoki, tai ir gerai. Kai negerai nušoki, tai koją nusilauži, o kai nusilauži, tai koja būna negera. Jei Karoziukas nebūtų kojos nusilaužęs, tai dabar galėtų bėgioti. O kad nusilaužė, tai bėgioti negali, gali tik kriokti ir spiegti. Aš viską žinau. Kaip sakau, taip ir yra. Man ne pirmas sykis. Sakykit, kad ne, vyrai?

Ir kol vyrai atsakė taip ar ne, Busilas nuėjo į kitą stovyklos kraštą, kitų reikalų aiškinti.

Busilo išmintim visa stovykla užsikrėtė. Tokia avies galva Rumšienė, pasirodė, ir ta gudryn išėjo.

Kitą sykį pats Busilas nusiplikino ranką verdančiu vandeniu. Tai Rumšienė jam pačiam ir išaiškino:

— Matai, Busile, kai vanduo verda, tai jis būna karštas. Kol neuždedi ant ugnies, tai jis būna šaltas. Jei būtum įkišęs ranką į šaltą vandenį, tai nebūtum nusiplikinęs. O įkišai į karštą, tai ir nusiplikinai. Kai nenusiplikini, tai neskauda, o kai nusiplikini, tai skauda. Ar neteisybę sakau, Petrai?

Petro Busilo išmintis plačiais plotais nuėjo. Kur yra potvarkiai ir įsakymai, sąjūdžiai, santarvės ir partijos, kur tos tvoros, kurios išmintį sulaikytų?

Kas galėjo sulaikyti ją, kad neapkrėstų publicistus ir kolumnistus, o pagaliau, ir šiaučių iš Philadelphijos?

V. Medinis

KIRPYKLOJE

Prano Kimbrio kirpėjas, skųsdamas barzdą, kiekvieną kartą įpjaudavo jo veidą.

— Prašau duoti man skųstuvą! — kartą neiškentęs sušuko Kimbrys.

— Kodėl? Ar tamsta nori pats skųstis.

— Ne, aš noriu gintis.

HOTELYJE

Džimas Šmitas sustojo nakvynei hotelyje. Įeidamas pro duris jis pamatė labai gražią blondinę sėdinčią sofoje. Juodu pasikeitė žvilgsniais, nusišypsojo, linktelėjo galvom ir nuėję po ranka prie tarnautojo stalo užsiregistravo: Ponas ir Ponia Šmitai.

Kai kitą rytą Šmitas iš viešbučio išsiregistravo, jo sąskaita buvo 325 dol.

— Ką? — sušuko Smitas, — aš juk išbuvau čia tik vieną naktį!

— Žinau, — atsakė tarnautojas, — bet jūsų žmona išbuvo čia aštuonis mėnesius.

YRA KO PYKTI

Du draugai susitiko gatvėje. Jonas sušuko:

— O, aš girdėjau, kad tavo žmona sulaukė vaiko. Kas jo tėvas?

Įžeistas tėvas sušnypstė:

— Ką tu manai, tu pasmirdęs žiurke!

Jonas atsiprašė:

— Nepyk... aš tik maniau, kad tu žinai.

VANAGAITIS

KNYGA

jau gaunama Dirvoje. Siųskite $2.00 ir labai daug patirsite apie Amerikos lietuvių gyvenimą.

DIRVA: 1272 E. 71 St.
Cleveland 3, Ohio

AR RŪPINATĖS SAVO VAIKAIS?

Jei taip, tai nedelsiant užsakykit savo vaikams jų laikraštį

TĖVIŠKĖLE

Metams tik 3 doleriai.
Rašykit šiuo adresu:

Tėviškėlė,
2313 West 91 St.,
Chicago 20, Ill.

ATSIŠAUKIMAS Į DIDŽIAI GERBIAMĄ PONĄ GIRTUOKLĮ

Visiems iždams supylei tu duoklę,
Be tavęs būt bankrotan paskendę.
Didžiai gerbiamas, pone girtuokli,
Į tave aš kreipiuosi čia šiandien.

Ar žinai, mes įsteigiame uniją,
Sustreikuojam ir geriam arbatą.
Griūva du milionai saliūnų,
Visos karčiamos kojas pakrato.

Ir parapijų klimpsta į balą
Piknikai: Jurgio, Kryžiaus, Antano,
Kai nukvitinam gerti mes alų,
Tuoj sugriaunam statybą ir planą.

Na, ir rauda baisiausiai Naujienos,
Verkia Draugas, žiūrėti net miela:
— Koks čia pelnas, jei geria tik pieną,
Coca cola arba džindžirėlą?

Ir Four Rouses nuvys kaip žibuoklė,
Ir suks galvą dėl biudžeto mėras,
Kai tu, gerbiamas, pone girtuokli,
Vieną dieną nukvitinsi gėręs.

Teka whiskey, merginos ir dienos,
Ant Martelio trys žvaigždės vis dreba:
— Kai konjaką tik pakeitė pienas,
Tuoj visokiam judėjimui grabas.

Visiem iždam supylei tu duoklę —
Išdidus ir garbingas tu būk.
Didžiai gerbiamas, pone girtuokli,
Kelki pilnus stiklus Sunny Brook.

Ir Blue Ribbon tegu draugai ima
Ir už uniją geria po šatą...
Po velnių eis visi parengimai,
Kai pradėsim vartoti arbatą.

Iš DR. S. ALIONO naujos knygos
"VALERIJONO LAŠAI"

Ugnimi Gamintas STROH'S...

VIETOS TAUPANČIOJ DĖŽEJ

Taip lengva nešti taip lengva atšaldyti

Štai kitas patogus būdas gerėtis tuo garsiu Stroh skoniu. Stroh's alus dėžutėse greitai atšala. Tad kai yra proga atsilsėti ir atsigaivinti, gerėkitės puikiu skoniu vienintelio Amerikos alaus, gaminto 2000 laipsnių ugnimi. Buteliuose, dėžutėse ar didesniais kiekiais.

Jums patiks Stroh's jis yra šviesesnis

Dabar už vietines kainas

The Stroh Brewery Co., Detroit 26, Michigan

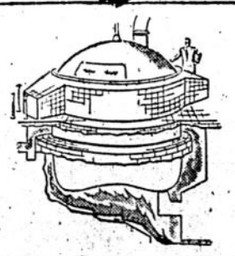

SKONIS

joks kitas alus negali prilygti

Iš viso Amerikos alaus, tiktai Stroh's alus yra gaminamas katiluose virš atviros ugnies. Todėl Stroh's turi lygesnį, labiau gaivinantį skonį, kuriam joks kitas alus negali prilygti.

J. J. Bachūnas

V. S. Jokubynas

80 darbo metų amžiaus slenkstį peržengus

(Tęsinys iš pereito numerio)

1920 m. M. Paltanavičius iš Worcester, Mass., "Amerikos Lietuvio" laikraščio leidėjas, ėmė kviesti atvykti pas jį ir redaguoti tą laikraštį. Ilgai atsisakinėjo, bet atkakliai prašomas, pasiryžo vėl imtis redaktoriaus darbo.

"Amerikos Lietuvį" redagavo puspenktų metų. Paltanavičius, statydamas naujus namus, įbrido į skolas ir laikams blogėjant nebegalėjo savo išlaidų apsimokėti. Prašė, kad savo noru pasitrauktų iš redaktoriaus vietos, kad galėtų jo algą ($30.00 į savaitę) sutaupyti. Jokubynas tada grįžo į Clevelandą ir susiradęs darbą fabrike apie tris metus dirbo kaip "shipping clerk".

Atlyginimai tada buvo menki, pragyvenimas dar iš karo laikų labai brangus, — taip kad iš uždarbio labai kukliai tebuvo galima apsimokėti buto nuomą ir maitintis. Pramonė ėmė smukti, fabrikai užsidarinėti, ir jo darbovietė, negaudama užsakymų, užsidarė. Naują darbą kur nors gauti nebuvo galima, nes bedarbiai gausėjo milionais. Be to senesnio amžiaus žmogus dar mažiau buvo reikalingas. Visur buvo perteklius ir jaunų jėgų.

Jokubynas vėl išsikėlė į Hart, Michigan. Bet ir čia rado blogą padėtį. Darbams mažai kas samdoma, ir tai tik jaunesni darbininkai, ir tik trumpam laikui. Uždarbiai menkučiai, taip kad iš uždarbio pragyventi jau vienam beveik negalima, o šeimynoms reikėjo vargti ir net badauti. Tokiu būdu atsidūrė varge, kurį dar padidino žmonos nesveikata.

Apie padėtį sužinojo SLA centras. Iš ten buvo paskirta kuriam laikui pašalpos po $10.00 per mėnesį, kas vargingą gyvenimą mažu trupiniu pagerino. Prie tos pašalpos retkarčiais kokį dolerį pasitaikydavo užsidirbti plunksna, ar tai paruošus straipsnį laikraščiui, ar gavus kokį vertimą lietuvių kalbon. Tai iš to šiaip taip ir pragyveno.

* * *

1932 metais patyręs apie Jokubyno tikrai vargingą padėtį parsigabenau pas save į ūkį, daviau trijų kambarių namelį, elektrą, kurą ir t.t. Širdis neleido nepadėti tam idealistui, tiek dirbusiam per eilę metų lietuvybės išlaikymui Amerikoje.

Begyvendamas pas mane pamažu Jokubynas vėl įsitraukė atgal į lietuvišką gyvenimą. 1934 metais išvažiavo į Chicagą, buvo Vanagaičio bendradarbis Margučio dieninės radijo programos iš WHFC stoties, kur pranešinėdavo begančias žinias ir pasaulinius įvykius.

Per septynerius metus iš tos radijo stoties Margučio programose jis davė paskaitų iš Lietuvos istorijos ir geografijos; taip pat vedė encikliopedinę Lietuvos vandenų (ežerų, upių, upelių) apžvalgą, tautos minėtinų dienų ir švenčių progomis davė specialių paskaitų.

Dirbo kaip korespondentas Dariaus-Girėno paminklo komitete. Spaudoje vedė plačią agitaciją, lietuvių organizacijas ir visuomenę kviesdamas prisidėti savo aukomis prie paminklo pastatymo. Paminklą pastačius, redagavo ir spaudai parengė paminklo atidengimo programą. Buvo veiklus reikalų vedėjas.

Vėliau buvo korespondentas-reikalų vedėjas Lietuvių Sporto šventės rengimo komitete šūkiu — "Jaunimas — mūsų ateitis". Lietuvių spaudoje buvo pravesta plati agitacija, kviečianti lietuvius savo kolonijose rengti jaunuoliams sporto šventes. Toje šventėje, kurią komitetas surengė Chicagoje, dalyvavo būrys Lietuvos sportininkų, Lietuvos seimo vicepirmininkas Gilvydis, sekretorius Kviklys, Lietuvos Aido redaktorius V. Alantas ir du lakūnai — Pyragius ir Oškinis su savo sklandytuvais. Įvyko lenktynės, aviacijos diena ir krepšinio (basket ball) žaidimai.

Paskui dirbo kaip korespondentas teisėjo žiūrio komitete rengti Amerikos lietuvių sportininkų ekskursiją į Lietuvą. Korespondencijomis ir per spaudą buvo pravesta agitacija, kviečianti jaunus lietuvius dėtis į sportininkų būrelius ir vykti aplankyti savo bočių žemę — Lietuvą.

Kilus minčiai sukurti tautinę lietuviams vadovaujančią organizaciją buvo komiteto sekretorius. Parašė tokiai organizacijai statuto projektą ir bendrai su A. A. Oliu ir J. Bačiūnu sukvietė tautinės orientacijos lietuvių konferenciją, kuri įvyko Tabor Farm vasarvietėje, 1941 m. birželio 7-8 dienomis. Konferencijoj dalyvavo ir neseniai iš Brazilijos atvykęs Lietuvos prezidentas a. a. Antanas Smetona.

Konferencijos dalyviai su prezidentu Smetona gyvai reagavo į Lietuvos valstybės nelaimę ir nutarė visomis jėgomis dirbti Lietuvos laisvinimui. Buvo suplanuotas naujas organizacijos statutas. Tada gimė **Lietuvai Vaduoti Sąjunga** (L. V. S.). Šitos Sąjungos veiklai remti įsteigtas fondas, į kuri ten pat sudėta aukų — $2,290.00. Stambiausią auką davė a. a. J. Smailis ir keli kiti, kurių pavardžių neatsimenu. Veiklos planavimui sudaryta Taryba, kuri LVS reikalų vedėju paskyrė buvusį komiteto sekretorių Jokubyną, LVS pirmininko A. Olio priežiūroje.

LVS veiklos pradžiai išleistas aplinkraštis, išdėstyta Lietuvos nelaimė ir kviesta visus lietuvius spiestis apie L. V. S. ir bendrai veikti Lietuvos vadavimui. Šitą aplinkraštį labai vertino Argentinos ir Brazilijos lietuviai, tačiau LVS veikla gyviau plėtėsi tik Jungtinėse Valstybėse, steigiantis organizacijos skyriams visose žymesnėse lietuvių kolonijose.

LVS antras aplinkraštis pasirodė tuojau po to kai lietuvių spaudoje ėmė reikštis entuziazmas, kada 1941 m. birželio 23 d. Kaune lietuviai, sukilę prieš okupantus, paskelbė Lietuvą vėl nepriklausoma valstybe ir sudarė naują valdžią su ministeriu pirmininku K. Škirpa priešakyje.

LVS savo aplinkraščiu tada viešai perspėjo Amerikos lietuvius nuo entuziazmo dėl įvykių Kaune ir net ragino nerodyti didelio optimizmo, kad tuo nepadarytų Lietuvai daugiau blogo, negu gero. Juk tada Lietuvai vėl grūmojo nauji pavojai ir jokios šviesesnės ateities dar nesimatė. Tada Lietuvos vadavimo pradėtoji veikla mažiau ir daugiau vis trukdėsi, plačiosios Amerikos lietuvių visuomenės pilnai įsiubuoti negalėjo.

Pradėtam veikimui pagyvinti, prezidentui A. Smetonai sutikus, LVS paskelbė Prezidento prakalbų maršrutą. Maršruto vykdymas reikalavo daug laiko ir įtempto darbo. Jokubynas tačiau laiškais išjudino atskiras kolonijas ir įvairius žmones pripraše surengti vietinių lietuvių susirinkimus, kad būtų iškiausytos garbingo svečio prakalbos apie Lietuvos tragediją. Prezidentui pradėjus kolonijas lankyti atgijo lietuvių nuotaikos ir prasidėjo gyvesnis veikimas. Kūrėsi ir nauji LVS skyriai, kurių veikloje svarbiausias uždavinys buvo — Lietuvos vadavimas.

Gyvėjanti veikla, deja, susitrukdė prezidentui A. Smetonai Clevelande tragiškai žuvus 1944 m. sausio 9 d. per gaisrą. Tos nelaimės paveikti kolonijų veikėjai buvo skaudžiai prislėgti. O vėliau pasinėrė naujuose rūpesčiuose, ypač kada atsirado dar ir reikalas teikti pagalbą didžiosios nelaimės svetur ištremtiems savo tautiečiams ir giminėms.

LVS savo atskros veiklos jau negyvino, nors dirbant drauge su Amerikos Lietuvių Misija dar atliko eilę stambių patarnavimų Lietuvos bylai. Ir dar kiek laiko praėjus buvo nuspręsta persiorganizuoti nauju vardu, suburti didesni skaičių brolišką tautinių organizacijų, sueiti į vieną sambūrį tautinės ideologijos lietuviams, tiek Amerikoje ilgus dešimtmečius veikusiems, tiek naujai po karo atvykusiems.

* * *

Čia trumpai perbėgau Jokubyno veiklą praėjusių poros dešimtmečių fone, kai teko mums prie darbo dažnai susitikti.

Jokubynas yra plačiai pasižymėjęs Amerikos lietuvių visuomeniniame darbe. Suorganizavo septynias lietuvių pašalpines draugijas (Wisconsin ir Illinois valst.), penkias TMD kuopas, šešias SLA kuopas ir keturias ALTS kuopas (Wisconsin, Illinois ir Ohio valst.). Dvi žiemas Rockford, Ill., vedė vakarinę suaugusių lietuvių mokyklėlę, dėstydamas lietuvių kalbą ir rašybą; mokinių turėjo 18-22. Worcester, Mass. gyvendamas tris žiemas vedė Aušrelės draugijos išlaikomą vakarinę mokyklą lietuvių vaikams, mokė lietuvių kalbos, rašto ir Lietuvos istorijos; mokinių turėjo nuo 70-147.

Visur, kur tik gyveno, skatino lietuvius rengti lietuviškus vakarus ir susirinkimus, paminėti svarbesnius lietuvių tautos įvykius. Ir pats nekartą tokiems parengimams vadovavo. Dalyvaudavo kaip prelegentas prakalbininkas. Ruošdavo vaidinimus ir artistus mokė rolių. Su paskaitomis lankydavosi į įvairių lietuvių grupių susirinkimus. Paskaitų temos visuomet būdavo tautinio pobūdžio. Lietuvybė visadą buvo ir yra Jokubynui brangiausia už viską. Ir jai jis pašventė viską ką tik turėjo geriausio ir gražiausio.

Labai daug lietuvybės reikalu buvo padaryta per ilgą Jokubyno amžių. Jo darbų vaisiai lietuvybei ir lietuvybės palaikymui yra dideli. Ir mes esame labai dėkingi, nes per jo ir kitų panašių mūsų veikėjų nuveiktus darbus Amerikoje lietuvybė neišgęso. Jei neklystu, man atrodo, ir dabar jis dar yra sekretorius vienos SLA kuopos Cricagoje.

Dėdė Jokubynas dabar gyvena vienas, nes žmona prieš porą metų mirė. Pragyvena iš mažos valdžios pensijos, o ir seni draugai kaip kada iš šono pagelbsti. Jokubynas, kaip anie senovės lietuvių ilgamečiai milžinai, vis dar yra neblogos sveikatos, ir dar vis tai šen, tai ten ką nors parašo. Kurie norėtumėt turėti didelį malonumą pasikalbėti su Jokubynu arba susirašinėti apie Amerikos lietuvių praeitą gyvenimą, štai jo adresas: V. S. Jokubynas, 7022 So. Maplewood Ave., Chicago 29, Ill.

Dėdė Jokubynai! Sveikinu Tave iš širdies sulaukus tiek gražių ir mūsų tautai vaisingų metelių! Dėkui tau už šventu paiaukojimu atliktus darbus Lietuvos ir mūsų lietuvių gerovei.

(Pabaiga)

Gražus darbo baras

VACYS K. GINTAUTAS

Simpatinga ir clevelandiečių mylima jaunųjų šokėjų grandinėlė — lituanistinės mokyklos tautinių šokių grupė — liepos 18 d. baigė savo darbo sezoną Vieno Pasaulio Dienoje (One World Day), kur ji šoko, Cleveland Plain Dealer žodžiais, natūraliame Juguslavų kultūrinio darželio amfiteatre, ant vėsiai žalio kilimo.

Šis gražus mūsų jaunųjų šokėjų grandinėlės pasirodymas devintoje One World Day anaiptol nebuvo vienintėlis. Per ištisus darbo metus mūsų jaunosios šokėjos dalyvavo 12-koje įvairaus pobūdžio minėjimų ir švenčių, daug kur sukeldamos entuziazmą žiūrovuose ir visuomet palikdamos gražų ir simpatingą prisiminimą, kartais palydimą nuoširdžiu rengėjų padėkos žodžiu ar net ir raštu.

Šoko jos lietuviams abejose Lietuvių Dienose, Kalėdų Eglutėje, Vasario 16 minėjimuose, rengtuose pačios mokyklos, skaučių ir Lietuvių-Latvių Vienybės. Tiek pat kartų grupė gražiai reprezentavo lietuvius ir svetimųjų surengtose programose: Amerikos katalikų jaunimo suorganizuotame šokių festivalyje, serbų šventėje — Krasna Slava, amerikiečių skaučių sueigoje, amerikiečių augšt. mokykloje ir pagaliau jau minėtoje One World Day, pašokdamos Kepurinę ir Sadutę, kurios vieną momentą įsidėjo minėtas Clevelendo dienraštis pačiame nuotraukų puslapio centre.

Savaime suprantama ir tai pabrėžtina, kad grupei ir jos vadovui mok. Liūdui Sagiui tekdavo gerokai padirbėti, kol vienas ar kitas šokis, pradžioje negyvas ir nejudrus, virsdavo pagaliau grakščiu ir harmoningu vienetu, turinčiu ir savo vidinį turinį ir atitinkamą menišką bei gyvą išraišką. Dažnai net ir tada, kada dirbančioji miesto dalis jau pradėdavo snausti, jaunosios šokėjos ir jų vadovas dar būdavo pačiame šokių repeticijų įkaršty. O jų repeticijų, trukusių po dvi valandas, turėta arti pusšimčio. Gi rytojaus dieną šokėjų laukė mokyklos suolas, o jų mokytoją — darbas. Tačiau nei šokėjos, nei jų mokytojas niekad nepavargo savo dvasia.

Bendras jųjų noras — šokio grožis, kuris savuosius stiprintų ir jiems primintų Baltijos bangų ošimą ir seno Nemuno pasaką ir nukeltų į vakarais dainomis aidinčius Lietuvos laukus, o svetimiesiems parodytų savo tautos sukurtą šokį, kuriame, lyg vaivorykštinės spalvos, į vieną junginį susilieja ir judesys, ir muzika, ir pagaliau mūsų plonų drobių audėjėlių menas, rodąs, anot poeto A. Miškinio, ramų lietuvaičių būdą.

Pabaigoje, linkint grupei malonaus poilsio prieš pradedant naują darbo barą, miela pasidžiaugti drauge su josios vadovu pavyzdingu šokėjų repeticijų lankymu ir tėvų bei visuomenės simpatija ir parama, lydėjusia jųjų darbą. Gi dar mieliau, kad ši graži mūsų tautinių šokių grandinėlė yra pasiryžusi augti savo nariais, tobulėti darbo organizacija, susiklausymu, pavyzdingumu ir svarbiausia šokių atlikimu.

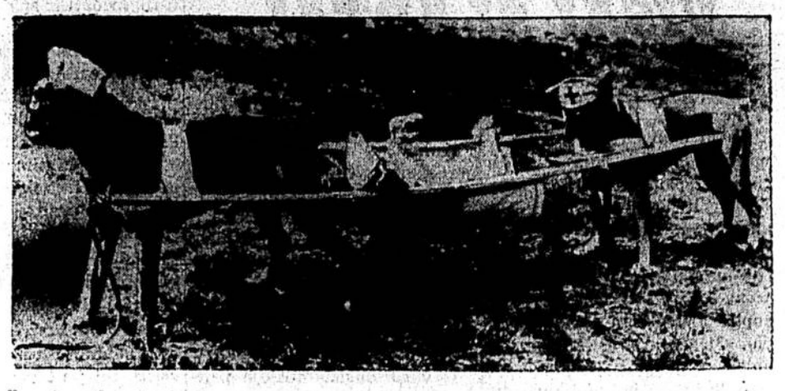

Artimo pagalbos tarnybos šunės Fort Hunt, Va. atlieka lauko pratimus. Virš 75 tokių gerų "studentų" gavo diplomus, kaip paruošti pagalbos darbui.

MUSICARNIVAL

Musicarnival, 4401 Warrensville Center Rd., per dvi savaites, iki rugpjūčio 15-tos, vyksta muzikalinis pastatymas "Show Boat" paruoštas John Price, su garsiais Broadway ir koncertų artistais John Tyers, Paula Stewart ir Rosemary Kuhmann. Smulkesnėm informacijoms šaukite: MO 3-9550.

DIRVA

LAUKIA

JOSŲ TALKOS!

Mes duodam ir iškeičiam Eagle Stamps

THE MAY CO'S BASEMENT

Specialus užsakymas!

ŽIEMINIAI

Zip-Lined Paltai

Su nauju nepaprastu

GLASS GLO

Pamušalu

29.95

Jūs gaunate stebėtiną šilumą lengvu nauju nepaprastu pamušalu. Tik vienas pailiustruotas pavyzdys rodo jums puikią išvaizdą. Jūsų pasirinkimas iš daugelio languotų, rainuotų, Kurly-Q medžiagų, 100% vilnonio viršaus, 100% megztų ir daugelis kitų. Pilno dydžio paltai su lygiais pečiais, trumpi paltai ir t.t. Penkių gražių spalvų. Dydžiai 10 iki 18.

Galima susitarti patogiomis sąlygomis — pasinaudokite mūsų Layaway mokėjimo planu.

The May Co.'s Basement
Women's Coat Department

Spalvos:

- Raudona
- Žalsva
- Mėlyna
- Pilka
- Smėlinė ruda

Clevelande IR APYLINKĖSE

IŠ STUDENTŲ GYVENIMO

Pereitą sekmadienį dalis Clevelando lietuvių studentų skyriaus narių viešėjo pas ukrainų studentus. Vaišingi ir draugiški ukrainų studentai maloniai užėmė svečius ir sekmadienio popietė praėjo smagioje studentiškoje nuotaikoje. Pasidalinta įvairiais įspūdžiais, pakalbėta aktualiomis temomis ir išreikštas noras toliau gražiai bendrauti. Tai jau antras didesnio masto ukrainų ir lietuvių studentų subuvimas.

Rugpjūčio mėn. 7 d. (šeštadienį) Clevelando studentų skyrius ruošia savo nariams studentišką subatvakarį p. Žiūrių rezidencijoj: 32180 West Lake Rd., Avon Lake, Ohio.

Subatvakaryje bus svečių ir iš Detroito.

DR. Z. SABATAITIS

Clevelando lietuviai praturtėjo dar vienu nauju gydytoju — Dr. Zigmu Sabaitaičiu, nesenai į Clevelandą atsikėlusiu iš Chicagos.

Dr. Z. Sabataitis savo gydymo kabinetą atidarė 1226 East 87 St., telef. RA 1-5767.

Dr. Z. Sabataitis medicinos mokslus yra baigęs Lietuvoje, Vyt. Didžiojo Universitete. Lietuvoje specializavęsis ir dirbęs kaipo moterų ligų ir akušerijos gydytojas. Pasitraukęs į vakarus dirbo vienoje Bavarijos srities ligoninėje vedėju. Vėliau, įvairiose stovyklose.

1948 metų rudenį atvykęs į J. A. Valstybes, internavo ir dirbo dvejose Chicagos ligoninėse. Po to valstybinėje tuberkuliozo sanatorijoj N. Dakotoje ir Batavia, Ill. Pereitą rudenį išlaikęs valstybinius egzaminus Ohio valstybėje. Dabartiniu metu dirba City Physician of Health Department, Clevelande.

NUKENTĖJO LIETUVIŲ SALĖ

Lietuvių salė, kilus gaisrui kaimyniniam name, nuo ugnies ir gaisrininkų liejamo vandens, turi apie $8000 nuostolių.

P. KAZAKAS

iš Hartord, Conn., atvyko į Clevelandą aplankyti savo pusbrolio St. Kazako, nematyto beveik 45 metus. Ta proga abu kaip seni Dirvos skaitytojai aplankė redakciją.

F. SAUKEVIČIUS

pakeitė gyvenamąją vietą. Dabar gyvena: 1780 Algonac Rd., Cleveland 12. Telef.: IV 1-4586.

SVEČIAS IŠ HARTFORDO

Dirvos redakcijoje lankėsi J. Dragunevičius iš Hartford, Con. Jis su šeima dvi savaites viešėjo Clevelande.

DR. V. RAMANAUSKAS

su šeima atostogaująs Michigan City, siunčia geriausius sveikinimus.

Į GAMTĄ SU SAVO JAUNIMU

Šį sekmadienį, rugpjūčio 8 d., visi dalyvaukime Lituanistinės mokyklos gegužinėje p. p. Karnėnų sodyboje. Apie tai daugiau sužinosite iš specialaus skelbimo šiame pat puslapyje.

IŠVYKO V. KOKLYS

Rugpjūčio 3 d. į aviaciją trims metams išvyko skautas vytis Vitas Koklys. Tuo tarpu yra paskirtas į Geneva, N. Y.

NAMAS

8 kambarių namas moderniai pertvarkytas. Pabaigtas trečias augštas. Gazo šildymas, puikus kiemas. Prašoma $17.500.

1372 East 85 St.
RA 1-1265

Šį sekmadienį, rugpjūčio 8 d., **Clevelando Lituanistinė Vysk. M. Valančiaus mokykla** kviečia visus suaugusius ir jaunimą atsilankyti į jos rengiamą

linksmą gegužinę

p. p. **O. ir Ed. Karnėnų sodyboje,** 6575 Richmond Rd.

Ji surandama taip: bet kurlomis gatvėmis pasiekus Kinsman Rd. (422 kelio) ir Warrensville Rd. (8 kelio) sankryžą, važiuoti 8-ju keliu į pietus iki 43-jo kelio; 43-ju keliu pasukus į kairę, važiuoti iki 175-jo kelio; 175-ju keliu, arba Richmond Rd., pasukti į dešinę ir už geros mylios, stebėdami Nr. 6575, privažiuosite kairėje kelio pusėje esančią p. p. Karnėnų sodybą.

Gegužinės pradžia 2:00 val. p. p.

Rengėjai pasirūpino, kad puošnioje ir daugelio iš pat pirmojo atsilankymo pamėgtoje sodyboje pakaktų pramogų visiems. **Jaunimui bus įvairiausių varžybų su puikiomis dovanomis.** Suaugusiems veiks turtingas bufetas. ....

Gegužinės metu nuotaiką kels ir šokiams gros **L. Radijo Klubo muzika.**

Įėjimas suaugusiems 0.75 dol.

Atsigaivinkime šį sekmadienį puikioje aplinkumoje ir paremkime savąją mokyklą!

BENDRUOMENĖS ŽINIOS

STEIGIAMASIS KOLONIJOS SUSIRINKIMAS

Steigiamasis kuriamos lietuvių kolonijos susirinkimas šaukiamas rugpjūčio mėn. 7 d. (šeštadienį) 8 val. vakaro buv. Čiurlionio ansamblio patalpoje lietuvių banko namuose. Sprendžiamuoju balsu dalyvauja asmenys, įmokėję 100 dol. Kviečiami ir suinteresuotieji.

LIETUVIŲ SALĖS REIKALU

Ryšium su įvykusiu Lietuvių Namuose gaisru ir daromu remontu, Bendruomenės Ekonominė Komisija prašė namų savininkų atkreipti dėmesio į priešgaisrinių ir kitų įrengimų trūkumus, kurių pašalinimas yra būtinas. Vyt. K.

BENDRUOMENĖS II LIETUVIŲ DIENOS APYSKAITA

Apylinkės valdyba savo bendruomenės narių žiniai skelbia liepos 4 d. įvykusios antrosios Lietuvių Dienos piniginę apyskaitą. Pajamų gauta: už įeinamuosius biletus $701.50, iš bufeto 948.05, už programos skelbimus $10.00, iš viso $1659.55. Išlaidų turėta: vietos nuoma $100.00, spaudos darbai ir reklama 54.25, programos dalyvių reikmenys, jaunimo sporto varžybų dovanos ir kt. 70.75, lietuvių salės nuoma repeticijoms $65.00 (dvi repeticijos dar gautos už skelbimą programoj), Lietuvių Radijo Klubui už muziką ir garsinimą $77.50, bufetui (už alų ir kt. gėrimus, produktus) $504.61, įvairios smulkios rengimo išlaidos $36.28, iš viso $908.39. Gryno pelno gauta $751.16. Valdyba dar kartą nuoširdžiai dėkoja visiems, ir šiuo atžvilgiu parėmusiems visų mūsų lietuvišką reikalą.

IŠNUOMOJAMI KAMBARIAI

vyrams išnuomojami patogūs kambariai — 7611 Decker Ave., UT 1-4944.

PARDUODAMI DU NAMAI

ant vieno sklypo keturioms šeimoms butai.

1418 East 61 St.
EX 1-9578 (32)

BUTAS

Butas moteriai ar merginai. Labai patogus kambarys lietuvių šeimoj, East Cleveland. Šaukti po 7:30 val. vakare tel.: LI 1-3735.

Namas

Geras, vienos šeimos, 8 kambarių (4 miegamieji). Gaso šildymas. Garažas. Didels, gražus sklypas, gera vieta.

Visad galit apžiūrėti: 1234 East 89 St. arba šaukti po 6 val. telefonu GA 1-7406:

Galit pirkti tiesiai iš savininko. Labai priejnama kaina.

Bus laisvas nuo rugsėjo pradžios.

GERAS NAMAS

Lietuvių gyvenamam rajone, 4 miegamieji, didelis salionas, gaso šildymas, garažas, įrengtas rūsys.

Šaukti: SW 1-2714. (31)

PARDUODAMA DELICATESSEN KRAUTUVĖ

Esanti ant Superior. Modernūs įrengimai. Yra butas ir kitos patalpos. Savininkas pasitraukia, todėl sąlygos geros. Siūlyti:

CE 1-9703 (31)

JUMS GERI NAMAI

Eddy Rd., netoli St. Clair 2 šeimų plytų namas, vienas prie kito, po 6 kambarius. Du garažai, gaso šildymas, labai geram stovyje.

RAY NAUSNERIS,
Namų prekyba; namų, baldų ir automašinų apdrauda.
UL 1-3919 LI 1-9216
11809 St. Clair

3 ŠEIMŲ NAMAS

Netoli Eddy Rd., į šiaurę nuo St. Clair. 5 dideli kambariai pirmam ir antram augšte, 3 kamb. trečiam. Gaso šildymas, gražus sklypas, 2 garažai. Geras gyventi ir pajamoms gauti.

GANNON REALTY
12602 S. Clair
PO 1-2020

IŠNUOMOJAMAS KAMBARYS

lietuvių šeimoj, netoli Superior 82 gatvėj. Galima su maistu. Skambinti tel.: **RA 1-1018.**

GERAS NAMŲ PASIRINKIMAS

CHIMES REALTY
1188 E. 79 St.

East 74 St. tarp Superior ir St. Clair vienos šeimos namas (vienas augštas), gaso šiluma, naujas sklepas, sklypas 50x200 pėdų, du garažai.

*

Dviejų šeimų trys namai greitam pardavimui. Namai tarp St. Clair ir Superior. Vienas Ida gatvėj 5 ir 5 kamb., antras Ansel Rd. 5 ir 5 kamb., trečias Bayliss 5 ir 5 kamb.

Oficas veikia nuo 10 ryto iki 9 val. vakaro.

Atstovas: **Victor Banionis**
ofise UT 1-0323
namuose SW 1-9568

AUTOMAŠINŲ TAISYMAS

Jonas Švarcas nuo kovo mėn. atidarė automašinų taisymo stotį. Jo dirbtuvės adresas:

7015 Wade Park Ave.
Telef.: HE 2-1236

Lietuviams duodama didelė nuolaida. Čia taip pat galima tartis dėl vartotų ir naujų mašinų pirkimo.

RADIO — TV TAISYMAS
A M U R C O.

Sav. JUOZAS DAUTARTAS
Darbas garantuotas.
Šaukti kiekvienu laiku
8008 Clark Ave.
Telef.: OL 1-1790
(30)

PIX BEVERAGE

45 rūšių alaus — visoki gaivinantieji gėrimai, vynas ir šampanas (prancūziškas)
Parengiama vestuvėms, baliams pobūviams. Nemokamas pristatymas. Atdara ir trečiadieniais iki 1 val.
6903 Superior Ave. EX 1-3311

NAMŲ IR ŪKIŲ PIRKIMO PARDAVIMO ĮSTAIGA

Visi, kurie turite parduoti namus ir ūkius ar norite pirkti, pirmiausia pasiteiraukit mūsų įstaigoje.

WADE PARK REALTY
7032 Wade Park Ave.,
Telef.: HE 2-2922
Sav. A. Kazakevičius,

LIETUVIAI DAŽYTOJAI

dažo ir dekoruoja namus. Duoda 12 mėnesių išsimokėjimą. Šaukti:

EX 1-4245 (30)

J. CIJUNSKAS
L A I K R O D I N I N K A S

Taiso ir parduoda laikrodžius apyrankes ir kitas brangenybes. Sąžiningas ir garantuotas darbas prieinamomis kainomis.

6210 Dibble Ave.,
Cleveland 3, Ohio
Tel.: EX 1-0376

Šios trys krautuvės duoda ir keičia Eagle Stamps

Mūsų prekybinė garbė paremta 40 metų praktika parenkant medžiagų rūšis ir už jas garantuojant. Mes nelaikom antros rūšies medžiagų, o jų kainos žemesnės negu bet kurioj kitoj krautuvėj.

WOLFS FABRICS
7012 Superior Ave. EN 1-3764

Viskas papiginta 25% iki 50% už sukneles, megztinius, bliuskas, marškinius.

NEPAPRASTA PROGA IR KOKYBĖ!

EZELLA DRESS SHOP
7011 Superior Avenue EX 1-8653

DVIGUBAI ŽENKLŲ KAS ANTRADIENĮ

VYRAI! AR JUMS NESKAUDA KOJŲ?
AR JŪSŲ BATAI YRA NEPATOGŪS?

PAMĖGINKIT A R C H S U P P O R T minkštus, išklotus masažinius batus

DVIGUBAI ŽENKLŲ A N T R A D I E N I A I S

JAMES SHOE STORE
7041 Superior Ave.

SŪMUSTINIAI. GĖRIMAI. SODA.

MARNELL'S
7023 Superior Avenue
Saldainiai, Riešutai, Popkornai
Čia susitikit savo draugus po pamaldų
Geriausia kava mieste

PRADĖKIT MAŽA SUMA!
BET PRADĖKIT DABAR!

Už indėlius, įneštus iki **liepos mėn. 20 d.** procentus gausit nuo **liepos mėn. 1 dienos.**

Santaupos apdraustos iki $10.000
3% palūkanų.

PASKOLOS JŪSŲ PERKAMIEMS AR STATOMIEMS NAMAMS

THE SUPERIOR SAVINGS AND LOAN ASS'N.
6712 Superior Ave. HE 1-2498
Cleveland, Ohio

GERESNIŲ Namų Statytojai pasirenka MONCRIEF
ŠILDYMĄ ir ORO VENTILIACIJĄ
THE HENRY FURNACE CO. MEDINA O

I. J. SAMAS, JEWELER

Šveicariški ir geriausi Amerikos laikrodžiai
Laikrodžių taisymas. Brangenybės. Įvairus dovanų pasirinkimas.
7007 Superior Ave. Greta Ezella Theatre
Telef.: EX 1-3969. Bute: WA 1-2354

LEIMON'S CAFE

VISŲ LIETUVIŲ SUSITIKIMO VIETA

Alus. Vynas. Degtinė. Konjakai. Kiti gėrimai
Įvairūs valgiai, šeštadienių vakarais šokiai griežiant geram orkestrui
731 E. 185 ST. KE 1-9737

LIETUVIŲ KLUBO SVETAINĖ IR SALĖ

6835 SUPERIOR AVE.

Klubo ir salės vadovybė kviečia visus Clevelando lietuvius įstoti į Lietuvių Klubą ir nuolat lankytis svetainėje. Penktadieniais specialūs parengimai.

Kviečia visus lietuvius savojoj salėj daryti susirinkimus, atšvęsti vestuves, rengti vakarus ir koncertus.

Pilnai padengta apdrauda UTah 1-4515

WM. DEBBS PAINTING CO.
WM. DEBESIS
Namų Pagražinimas iš Vidaus ir iš Lauko
7526 Star Avenue Cleveland 3, Ohio

SUOPIS FURNITURE

Visokių rūšių baldai ir elektriniai bei kitoki reikmenys virtuvei ir kiekvienam Jūsų buto kambariui

ŽEMOS KAINOS — MALONUS PATARNAVIMAS
689 East 185 St. IV 6-0400

Patogi vieta apsipirkti lietuviams naujakuriams lietuviškoje krautuvėje

P J KERSIS

609 Society for Savings Bldg.—Cleveland, Ohio

OFISO TELEF.: MAin 1-1773. REZIDENCIJA: PENINSULA 2521

Norėdami pigiai pirkti namus mieste arba priemiesčiuose, kreipkitės į mane, gausia pigia kaina. Taipgi gausit patarnavimą įvairiuose apdraudos-insurance reikaluose.

Sutaisau paskolas pirmo morgečio. Patarnavimas ir išpildymas garantuojama. Kreipkitės į mane telefonu arba asmeniškai.

JAKUBS & SON
FUNERAL HOME

Vėsinamas oras Jūsų patogumui

Della E. Jakubs & William J. Jakubs
Licensijuoti laidotuvių direktoriai ir balsamuotojai

25 metai simpatingo ir rimto patarnavimo

6621 Edna Avenue ENdicott 1-1763

DIRVA ★★★ THE FIELD

Redakcijos ir administracijos adresas: DIRVA, 1272 East 71 St., Cleveland 3, Ohio. — Telefonas: HEnderson 1-6344. Redaktorius Balys GAIDŽIŪNAS (buto telefonas: GArfield 1-7406).

Terėsi Europos lietuvių atstovai

Liepos mėn. 9-11 d. įvykusiame PLB Europos kraštų atstovų suvažiavime Paryžiuje dalyvavo: Prancūzijos Kr. V-bos pirmininkė O. Backienė, Didž. Britanijos Kr. V-bos pirmininkas M. Bajorinas, Italijos Kr. V-bos pirmininkas inž. J. Pajaujis, Šveicarijos Kr. V-bos pirmininkas A. Paulaitis ir Vokietijos Kr. V-bos pirmininkas Pr. Zundė. Suvažiavimą žodžiu sveikino jame dalyvavusieji Dipl. šefas S. Lozoraitis, VLIKo pirmininko pareigas einąs Dr. P. Karvelis, Lietuvos atstovas Prancūzijoje Dr. S. Backis, o raštu sveikinimai gauti iš visos eilės užjūrio lietuvių bendruomenių, Lietuvos atstovų ir šiaip organizacijų bei asmenų.

Suvažiavusieji įdėmiai išklausė URT Valdytojo dr. P. Karvelio ir Ižalioto Ministerio dr. S. Backio pranešimus apie esamą politinę padėtį ir iš to išplaukiančius mūsų lietuvių uždavinius. Neigiamą įspūdį padarė paastrėję ir suvažiavime išryškėję nesutarimai tarp VLIK ir diplomatų dėl mūsų atstovo Bonnoje skyrimo. Buvo pareikšta, kad tokie reiškiniai atšaldo mūsų bendruomenę ne tik nuo Lietuvos vadavimo, bet ir šiaip nuo bet kokio lietuviško darbo ir buvo pareikštas pageidavimas, kad visi nesusipratimai tarp VLIKo ir diplomatų būtų galimai greičiau likviduoti savo tarpe, nejieškant svetimų teisėjų.

Išsamiai buvo aptarti visi bendruomenės veiklos klausimai, ypatingai lietuvybės išlaikymo srityje. Daug rūpesčio Europos lietuvių bendruomenėms sukelia vienintelio lietuviško savaitraščio Europoje "Europos Lietuvio" išlaikymas. Laikraštis neša nuostolių ir vien tik Europos lietuvių jėgomis tuos nuostolius pakelti sunku. Nutarta kreipti daug dėmesio, kad būtų padidintas prenumeratorių skaičius, ypatingai užjūryje, nes Europoje lietuviai laikraštį gana gausiai prenumeruoja. Taipogi pricita nuomonės, kad stiprintina laikraščio turinys, pritraukiant galimai daugiau bendradarbių. Norima pasiekti, kad laikraštis tikrai gyventų mūsų bendruomenės rūpesčiais, kad jame atsispindėtų visa bendruomenės veikla, kad jis būtų visos už šviesesnę ateitį kovojančios išeivijos jungtis.

Aptartas ir sudarytas Europos lietuvių bendruomenių darbų planas, kurį vykdys PLB Europos Kraštų Generalinis Sekretoriatas. Darbo planę numatyta paruošti ir paskleisti įvairiomis Europos kraštų kalbomis informacijų Vasario 16 d. minėjimo proga, suruošti bendromis jėgomis didesnį propagandinį minėjimą viename kuriame Europos krašte, kuriame pati viena to krašto bendruomenė nepajėgi padaryti, rasti lėšų padengti "Europos Lietuvio" nuostoliams ir jieškoti būdų pakelti "Europos Lietuvio" prenumeratorių skaičių, praplėsti Vasario 16 gimnaziją, sudarant galimybių ją lankiti ir kitų Europos kraštų lietuvių vaikams, nustatyti kiek ir kokių Europos kraštų lietuvių vaikams trūksta rankvedžių ir jieškoti galimybių tų rankvedžių parūpinti ir kt. Sudaryti taip pat ir Europos lietuvių iždo sąmatą. Europos lietuvių iždo pajamas sudaro 10% paskiruose kraštuose mokamų solidarumo mokesčių ir aukos bei subsidijos. Svarstytais klausimais buvo priimta eilė rezoliucijų.

PLB Europos kraštų Generaliniu Sekretorium ir ateinantiems metams buvo išrinktas Vokietijos lietuvių bendruomenės pirmininkas, Pr. Zundė.

EUROPOS LIETUVIŲ BENDRUOMENIŲ ATSTOVŲ SUVAŽIAVIMO REZOLIUCIJOS

P. L. B. organizacinių ir lietuvybės išlaikymo reikalu —

Europos Lietuvių Bendruomenių Atstovų suvažiavimas, 1954 m. liepos 10-11-12 d.d. Paryžiuje, turėdamas prieš akis joms priklausančių tautiečių pageidavimą, kad greičiau būtų baigtas PLB suorganizavimas, vieningai taria, kad tam jau yra prilrendęs laikas ir kreipiasi į Lietuvybės Išlaikymo Tarnybą, kad artimiausiu laiku būtu sušauktas visuotinis lietuvių seimas.

Kol tai bus atlikta, suvažiavimas reiškia pageidavimą, kad eidama savo pareigas L. I. T. būtų glaudesniame ryšyje su atskiromis bendruomenėmis, ypač leisdama jas liečiančius patvarkymus, bei galimai efektyviau ne tik moraliai, bet ir materialiai paremdama Europos Lietuvių Bendruomenes įvairiame lietuvybės išlaikymo darbe.

Europos Lietuvių Bendruomenių Atstovai, radę reikalą atkreipti dėmesį į lietuviškas šeimas, ypaciai skaitlingas, kaip lietuvybės išlaikymo židinius, prašo L. I. Tarnybą taipgi šia atskirų bendruomenių įvairiopai vedamą akciją paremti.

Vertinant motiną, kaip brangiausį lietuvybės išlaikymo veiksnį, E. L. B. Atstovai laiko reikalinga skatinti lietuvę motiną per organizacijas, susirinkimus, spaudą, kad ji vien dėl ekonominio gerbūvio neapleistų vaikų auklėtojos pareigų, bet kiek galima savo šeimos židinyje formuotų jaunąją kartą lietuviškų tradicijų dvasioje.

Europos lietuvių institucijų reikalu

E. L. B. atstovai, suvažiavime išklausę įvairių kraštų bendruomenių pranešimus, su pasitenkinimu konstatuoja, kad Europos lietuvių visuomeninė bei kultūrinė veikla ir paskutiniaisiais metais buvo gyva, soldari ir kūrybiška. E. L. B. atstovai taria ir ateityje tą veiklą plėsti ir visomis jėgomis išlaikyti Europos lietuvių sukurtas įvairias institucijas ir kartu kreipiasi į mūsų visus vyriausius veiksnius, Europos ir užjūrio organizacijas bei pavienius asmenis, prašydami visokeriopai jas remti.

E. L. B. atstovai ypačiai džiaugiasi, kad Europos lietuviai sugebėjo išlaikyti savo savaitraštį "Europos Lietuvį" ir tvirtai pasirįžta daryti vasa, kad jis ir toliau reguliariai eitų ir tobulėtų.

Suvažiavimas yra nuomonės, kad "Europos Lietuvio" išlaikymas yra mūsų, Europos lietuvių, reikalas ir kreipiasi į visus Europos lietuvius ij visokeriopai remti: a) prenumeruojantis, b) aukomis, c) straipsniais ir korespondencijomis.

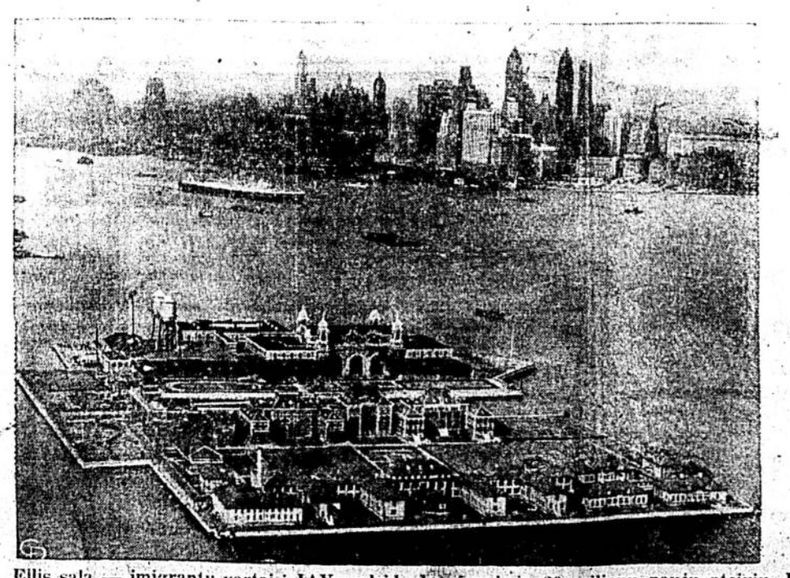

Ellis sala — imigrantų vartai į JAV praleido daugiau kaip 20 milionų naujų ateivių. Imigracijos stotis ten pradėjo veikti 1890 metais. Dabar į Ellis salą ateiduria tik apie 2% naujų ateivių, dėl sveikatos [illegible] ataiga iš salos dabar planuoja visiškai išsikelti.

SPORTAS

VEDA ALGIRDAS BIELSKUS

MŪSŲ LENGVATLETĖS AMERIKOS PIRMENYBĖSE

Dvi mūsų lengvatletės, Danutė Točilauskaitė iš Chicagos ir Elvyra Šikšniūtė iš Clevelando dalyvavo JAV-bių moterų lengvosios atletikos pirmenybėse, kurios įvyko liepos 30-31 d., Harrisburg, Pa.

Liepos 30 d. pravestose Juniorių klasės pirmenybėse D. Točilauskaitė dalyvavo šuolyje į tolį ir 100 m. bėgime, o E. Šikšniūtė — šuolyje į tolį ir 50 m. bėgime. Šuolyje į tolį D. Točilauskaitė laimėjo 3 vietą pasiekusi 15' 11 1/4" (4.86 m.). 100 m. užbėgime ji atbėgo 2-ja (13.4 sek.) ir pusfinalyje 4-ja, per 13,3 sek. kas yra **pakartota geriausia tremties**

Laisvės kovų akcijos sekmingumo reikalu

E. L. B. A. suvažiavimas Paryžiuje reiškia pasitenkinimą, kad lietuviai tremtyje turi vieną vyriausią laisvinimo organą — VLIKą ir teisėtos Lietuvos Vyriausybės atstovus užsienyje — Lietuvos Dipl. Tarnybą, ir įsipareigoja juos ir toliau remti ir palaikyti.

Suvažiavimas tačiau išreiškia pageidavima, kad VLIKo ir Dipl. Tarnybos nariai palaikytų glaudesnį kontaktą su lietuviška išeivija ir daugiau kreiptų dėmesio į Europos lietuvių išeivių reikalus, jų organizacijas ir remtų jų darbus bei užsimojimus.

Suvažiavimas ypač pageidauja, kad VLIKo ir Dipl. Tarnybos veikla, liečianti santykius su svetimomis valstybėmis, būtų darni ir vieninga.

E. L. B. atstovai suvažiavime išryškino, jog galima suintensyvinti mūsų kovą už tautos laisvę per tarptautinius sąjūdžius, kreipiasi į pačias bendruomenes, į materialiai pajėgias lietuvių organizacijas, ypačiai VLIKą ir kitus veiksnius, prašydami moralinės ir materialinės paramos šiai akcijai plėsti ir stiprnti.

Sizifo darbas

(Atkelta iš 1 psl.)

reikšmingai Stalino kadai išpopuliarintą posakį, kad gyventi darosi linksmiau... Nieko sau linksmybė, kada gyventi reikia tik šį tą iš naujųjų ponų pasivagiant (žr. pasakojimą apie nesiliaujantį "visuomenio" turto grobstymą!), už metus darbo nieko negavus ir tik **svajojant**, kad gai šiais metais pasiseks gauti po porą kilogramų grūdų už darbo dieną, bet nesant tikrumo, ar ta svajonė nenueis šuniui ant uodegos...

* *

Šitokiais rašiniais kompartija savo baudžiauninkus-kolchoznikus nori įtikinti, kad "eina geryn". Toks ir A. Griciaus uždavinys, kurį jis stengiasi atlikti kaip galima geriau. Bet ir čia... Sizifo darbas! Nieko iš to neišeis! Lietuvos žmonės ne akli. Turbūt, ir pats Gricius mato, kad tai tuščios pastangos. Bet ką gi darysi: partija liepė ir reikia ristį tą akmenį į kalną...

* *

Beje, rašinyje nerasite žodžio "kolchozas" ar "kolchoznikas". Ten tik "kolūkiai" ir "kolūkiečiai". Bet turime tikrų žinių, kad tie žodžiai vartojami tik laikraščiuose ir oficialiose kalbose. Šiaip jau žmonės, kad ir lietuviškai kalbėdami, savo baudžiavos vietų kitaip nevadina, kaip tik kolchozais, o save žmonės vadina ne kolūkiečiais, o tik kolchoznikais: toks dabar yra baudžiauninko vardas.

pasekmė (priklauso E. Šikšniūtei). Į finalą D. T. nepakliuvo, kadangi buvo imama tik 3 pirmosios iš abiejų pusfinalių. E. Šikšniūtė šuolyje į tolį laimėjo 4-tą vietą su 15'8 ½" (4.79 m.). 50 m. bėgime E. Š. iš savo užbėgimo nesunkiai kvalifikavosi į pusfinalį, tačiau dėl teisėjų klaidos (buvo sumaišyti numeriai) ji nebuvo įtraukta. Patiektas protestas dėl įrodymų stokos nebuvo patenkintas.

Liepos 31 d. įvykusiose seniorių klasės pirmenybėse mūsiškės dalyvavo tik šuolyje į tolį, kadangi netikėtai pakeitus varžybų tvarkraštį 50 m. ir 100 m. užbėgimai buvo įvykdyti prieš pietus. Dėl Ohio distrikto vadovės neapsižiūrėjimo mūsiškės liko apie tai nepainformuotos. Tokiu būdu E. Šikšniūtė, turėjusi vilčių 50 m. bėgime išsimušti į pirmaujančių tarpą, negavo net progos pasivaržyti. Tačiau atsirevanšuodama už šiuos nepasisekimus bėgime E. Šikšniūtė patiekė malonią staigmeną, nelaukėai laimėdama **šuolyje į tolį 3 vietą, nušokusi 16' 8" (5.08 m.)**, kas yra **nauja geriausia tremties pasekmė.** Senoji pasekmė buvo 5.07 m. pasiekta D. Točilauskaitės 1948 m. Vokietijoje. D. Točilauskaitė, šį kartą lydima gerokos nesekmės, šioje rungtyje laimėjo 6 vietą, su 15' 5 ½" (4. 72 m.).

Pirmenybėse dalyvavo apie 200 lengvatlečių iš visų Amerikos kampų. Pirmų vietų laimėtojos buvo apdovanotos aukso medaliais, antrų — sidabro ir nuo trečių iki šeštų — aitinkamais bronziniais. Mūsiškės atstovavo Clevelando Lietuvių Sporto Klubą, surinkdamos 10 taškų juniorių pirmenybėse ir 7 — seniorių. Mergaitės pasiekė netik neblogų pasekmių, bet pasirodė kartu ir kaip drausmingos bei draugiškos sportininkės, savo gražia laikysena sulaukusios palankumo tiek iš rengėjų tiek iš dalyvių pusės. Turint galvoje, kad mergaitės turėjo aukoti pusę savaitės laiko ,pačios pasidengti didesnę dalį išlaidų bei pernešti Igos kelionės vargą, šį jų pasiryžimą tenka tikrai įvertinti ir statyti pavyzdžiu mūsų sportuojančiam jaunimui.

Trumpai apibrėšime juniorių ir senjorių sąvoką JAV-bių moterų l. atl. pirmenybėse. Gal atrodys ir keista, tačiau šiuo atveju šios sąvokos niėko bendro neturi su amžiumi. Juniorių klasei gali priklausyti kiekviena lengvatletė, (1) jeigu ji nėra nei kartą buvusi JAV-bių ar kurio kito krašto juniorių ar senjorių meistere, (2) jeigu nėra dalyvavusi JAV-bių rinktinėje ir (3) jeigu nėra pasiekusi JAV rekordo. Seniorių klasėje dalyvavimas atviras visoms.

E. Šikšniūtės ir D. Točilauskaitės dalyvavimą šiose pirmenybėse organizavo Vid. Vak. Sporto Ap. Komitetas.

LENGVATLETAI RUNGTYNIAUJA

Liepos 17 d. įvykusiose Clevelando miesto pirmenybėse **E. Šikšniūtė 50 m. prabėgo per 6.4 sek.(!)**, vos per plaštaką atsilikdama nuo JAV-bių juniorių vicemeisterės šiame nuotolyje J. Jaster. Ši pasekmė yra net 3 dešimtadaliais sekundės geresnė už geriausią tremties pasekmę (6.7 sek. tačiau negalės būti užskaityta, kadangi vėjas pūtė nugaron. E. Šikšniūtė laimėjo pirmą vietą šuolyje į tolį, pasekme 15' 11 1/4" (4.86 m.). St. Juodvalkytė laimėjo rutulio stūmimą su 32' 9" (9.99 m.). LSK žaibas komandiniai liko 2-je vietoje su 43 taškais.

Tą pačią dieną numatytos Dariaus ir Girėno pagerbimo varžybos, Chicagos lengvatletams neatvykus, atidėtos vėlesniam laikui. Buvo įvykdyta tik keletas rungčių. Iš geresnių pasekmių pažymėtina J. Puškoriaus 100 m. per 11,5 sek. ir šuolis į tolį 6.01 m. (19' 8 ½"). Jaunis R. Valaitis 1000 m. prabėgo per 3:01,3 min. (naujas LSK žaibo rekordas).

KONTROLINĖS RUNGTYNĖS

Šį šeštadienį, rugpjūčio 7 d. 5:00 val. ir antradienį, rugpjūčio 10 d., 7:00 val. Patrick Henry High School stadione įvyks kontrolinės Clevelando lietuvių lengv. atletikos pirmenybėse, įvykstančiose rugpjūčio 15 d. Chicagoje. Kartu bus varžomasi dėl pereinamosios Dariaus ir Girėno vardo dovanos geriausią pasekmę pasiekusiam lengvatletui vyrų klasėje. Kaip žinome šios varžybos turėjo įvykti liepos 17 d., tačiau dėl mažo dalyvių skaičiaus buvo atidėtos.

APYGARDINĖS LAUKO TENISO PIRMENYBĖS

Vid. Vakarų sporto apygardos lauko teniso pirmenybės įvyks rugpjūčio 14 d. Chicagoje. Apygardos komiteto pavedimu, pirmenybes rengia Chicagos LSK Gintaras. Programoje: vyrų ir moterų vienetai, dvejetai ir mišrus dvejetas. Registracija per sporto klubus ir pavieniai šiuo adresu: J. Šoliūnas, 6536 So. Bell Ave., Chicago 36, Ill. Terminas — rugpjūčio 10 d.

Lituanistinėj stovykloj

Graži saulėta diena. Buvo pusiaudienis kai mane pasitiko dr. Šerkšnas Putname, LB Lituanistinės berniukų stovyklos vedėjas. Važiuojam jo mašina per slėnius ir kalnus bei miškus Roselando Parku besigerėdami gražiais gamtos vaizdais. Štai ir lituanistinė berniukų stovykla, dideli rūmai amer. generolo palikti, dabar p. Ericksono nuosavybė, didelis ūkis prie ežero. Ūkio kiemas tarsi gražus parkas — sodas po žaliuojančiais šimtmečio senumo medžiais. Rūmai seni, bet nenustoję savo vertybės, prie rūmų aikštelėje JAV ir Lietuvos vėliavos plevėsuoja, toliau matomas teniso lošimo laukas. Žodžiu, visa aplinkuma, gamtos atžvilgiu, labai graži.

Berniukai po pietų ilsisi rūmuose, skaito, radijo muzikos programos klauso, kiti guli. Dr. Antanas Šerkšnas supažindino mane su lituanistinės stovyklos berniukais, atvykusiais iš N. J., N. Y., Mass., ir Conn. valstybių. Apžiūrėjome stovyklinius berniukų rūmus — miegamuosius, virtuvę ir valgomąjį, susipažinau ir su stovyklos tarnautojais ir išėjome į lauką, pasukome pro gražų Ericksono vaismedžių sodą į berniukų stovyklinį lauką ir pušyną bei ežerą. Kalneliai, kranteliai, slėnis ir miškeliai — šileliai, nedirbamos dirvos visu ežero pakraščiu.

— Tikrai graži aplinkuma — pareiškiau dr. Šerkšnui.

— Taip, atsakė dr. Šerkšnas — čia mūsų stovyklos berniukų veiklos laukas. Čia jie laisvu laiku žaidžia beisbolą, čia jie atvaizduoja partizanišką kovą su Lietuvos priešais.

— Turėjome bendrąjį berniukų ir mergaičių subuvimą ir programą, — aiškina dr. Šerkšnas. Berniukai gražiai pasireiškė vaizduodami partizanų kovas, o mergaitės išpildė kitą dalį programos. Lituanistinė paskaitą dalis (laisvuoju laiku) susideda iš pasakų, legendų ir Lietuvos partizanų kovų ir gyvenimo Lietuvos giriose. Berniukai pamėgo ir pradėjo partizanišką veiklą čia šileliuose ir dirvonuose, iš to išsivystė idėja įsceninzuoti partizaniškąjį veikimą berniukų programoje.

Grįžome nuo ežero. Mačiau berniukus geroje nuotaikoje. Klausiau aš jųjų: — Ar patinka čia jums gyventi?

— Taip, ponas, labai patinka — vienbalsiai sakė jie.

— O kaip valgis, ar geras, ar pavalgote sočiai? — dar klausiu.

— Taip, ponas, valgom keturis kartus per dieną!

Ant stovyklinių rūmų sienos, iš lauko, iškabinta dienos darbų tvarka. Joje nustatyta valandomis visos dienos veikla: 8:00 val. keltis, 8:30 tikrinimas, 8:50 vėliavų iškėlimas, 9 val. pusryčiai, 9:30 susitvarkymas; 10 val. žaidimai, 11 val. maudymasis ežere, 12:30 pietūs, po to poilsis, 2:15 val. vėl maudymasis, 4 val. užkandžiai ir poilsis — laisvalaikis; 6:15 vakarienė, po to laisvalaikis, 8:45 vėliavų nuleidimas, pasiruošimas gulimui, o 10 val. šviesą užgesinimas.

Įsitikinau, kad lituanistinė berniukų stovykla svarbus veiksnys, daug gero teikiantis mūsų augančiam jaunimui stovykliniam gyvenime. Čia berniukai stiprėja ne tiktai lietuviškoje dvasioje, kalba lietuviškai, žaidžia, kūnu ir lietuviška dvasia stiprėja. Kaip būtų gera ir malonu jei visoje Amerikoje lietuvių augantis jaunimas galėtų nors mėnesį pagyventi lituanistinėse stovyklose ir jose auklėjamas lietuviškoje dvasioje.

W. M. Chase, LB LOKo Iždo.

KIEK 1953 M. Į JAV IMIGRAVO

Neseniai Immigration and Naturalization Service išleido metinį pranešimą apie imigraciją iki 1953 m. birželio 30 d.

Imigracija sumažėjo nuo 265,520 — 1952 metais ligi 170,434 1953 biudžetiniais metais. Šis sumažėjimas, visas beveik kvotų klasėse įvyko pasibaigus Displaced Persons Act ir ruošiant vykdyti Immigration and Nationality Įstatymo.

Pagal pranešimą, penkta dalis imigrantų, kurie atvyko į JAV per paskutinę dalį 1953 m. turėjo vizas išduotas prieš 1952 m. gruodžio 24 d. Kvotos imigrantu įleidimai buvo sumažinti 1953 m. sausio ir vasario mėnesiais dėl pasikeitimo nuo seno į naują įstatymą. Bet 1953 m. birželio mėnesį visi imigrantai buvo įleisti pagal naują įstatymą.

Iš 170,434 imigrantų, įleistų 1953 m. biudžetiniais metais, 84,175 buvo kvotos imigrantai.

Iš 85,259 asmenų, kurie atvyko kaipo nekvotiniai imigrantai — per 14,986 daugiau negu praeitais metais — didžiuma buvo gyventojai nekvotinių kraštų. Jie su savo šeimomis sudarė 61,099 (1952 m. 48,408). 19,275 buvo žmonos ir vyrai Amerikos piliečių (1952 m. atvyko 16,851). 3,286 vaikai Amerikos piliečių įvažiavo kaipo nekvotiniai imigrantai.

Pagal seną imigracijos įstatymą profesoriai ir dvasiškiai galėjo atvykt kaipo nekvotiniai imigrantai. Pagal naują įstatymą profesoriai gauna tik pirmenybę ir įtraukti į skaičius "parinktų kvotos imigrantų" su specialiais gabumais. Dvasiškiai skaitomi nekvotiniai imigrantai. 1953 m. jų atvažiavo 387 su žmonomis ir vaikais (1952 m. 580).

Rasinių požiūrių iš atvykusių 170,434 imigrantų 1953 m. buvo tokie: baltųjų — 163,735, kiniečių — 1,093, Rytų indų — 96, filipinų — 1,078, japonų — 2,489, korėjiečių 88, negrų 1,816, iš Pacifiko salų — 39.